YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (laajennettu viides jaosto)

11 päivänä heinäkuuta 2002 *

Asiassa T-152/99,

Hijos de Andrés Molina, SA (HAMSA), pakkoselvitystilassa, kotipaikka Sevilla (Espanja), edustajinaan asianajajat L. M. Olivencia Brugger ja J. L. Ballester García-Izquierdo, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

jota tukee

Espanjan kuningaskunta, asiamiehenään D. S. Ortiz Vaamonde, prosessiosoite Luxemburgissa,

väliintulijana,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään I. Martínez del Peral ja D. Triantafyllou, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan Espanjan hallituksen Hijos de Andrés Molina SA:lle (HAMSA) myöntämästä valtiontuesta 3 päivänä helmikuuta 1999 tehdyn komission päätöksen 1999/484/EY (EYVL L 193, s. 1),

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (laajennettu viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Lindh sekä tuomarit R. García-Valdecasas, J. D. Cooke, M. Vilaras ja N. J. Forwood,

kirjaaja: lakimiesavustaja O. Speltdoorn,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 3.5.2001 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Kanteen perustana olevat tosiseikat

1 Hijos de Andrés Molina SA:n (jäljempänä kantaja tai yritys) kotipaikka on Jaénin maakunta (Espanja) ja se valmistaa lihatuotteita, rehua ja juustoja sekä kasvattaa ja teurastaa sikoja. Alunperin sen osakepääoma oli Molinan perheen hallussa.

2 Jaénin Juzgado de Primera Instancia n° 4 lakkautti 13.3.1995 kantajan, jolla oli ollut taloudellisia ja rahoituksellisia vaikeuksia jo muutaman vuoden ajan, maksujen suorittamisen.

3 Molinan perhe siirsi 5.5.1995 tehdyllä sopimuksella yhden Espanjan pesetan (ESP) maksua vastaan osakkeidensa pelkän omistuksen Instituto de Fomento de Andalucíalle (jäljempänä IFA), joka oli Andalusian itsehallintoalueen (Espanja) alainen julkinen yksikkö. Kyseisen sopimuksen mukaan Molinan perhe saisi automaattisesti edellä mainitut osakkeet jälleen täydellisesti omistukseensa 31.12.1997.

4 Kantaja laati joulukuussa 1995 rakenneuudistussuunnitelman, jonka avulla sen oli tarkoitus selvitä kohtaamistaan vaikeuksista (jäljempänä rakenneuudistussuunnitelma tai suunnitelma). Suunnitelmaa tarkistettiin ensimmäisen kerran huhtikuussa 1997 (jäljempänä vuoden 1997 huhtikuun täydennys) ja toisen kerran tammikuussa 1998.

5 Espanjan hallitus ilmoitti komissiolle 1.7.1996 päivätyllä kirjeellä EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan (josta on tullut EY 88 artiklan 3 kohta) mukaisesti, tosin myöhässä, joukon tukia, jotka IFA oli myöntänyt kantajalle, eli

— vuoden 1995 toukokuun ja joulukuun välisenä aikana myönnetyt "pelastamistuet" seuraavassa muodossa:

— kaksi takausta, jotka olivat suuruudeltaan 100 ja 50 miljoonaa ESP

— kolme lainaa, jotka olivat suuruudeltaan 350, 125 ja 25 miljoonaa ESP kuuden prosentin vuotuisella korolla, joka muutettiin 9.4.1996 Madridin pankkien välisillä markkinoilla noudatettavaa korkoa vastaavaksi koroksi (jäljempänä MIBOR-korko) + 0,5 prosenttia

— vuoden 1996 tammikuun ja kesäkuun välisenä aikana myönnetyt "rakenneuudistustuet" seuraavassa muodossa:

— kolme takausta, jotka olivat suuruudeltaan 100, 75 ja 25 miljoonaa ESP (viimeksi mainittu myönnettiin 21 748 150 ESP:n suuruiselle summalle)

— kaksi lainaa, jotka olivat suuruudeltaan 1,739 miljardia ESP (MIBOR-korolla + 0,5 prosenttia) ja 850 miljoonaa ESP (10,5 prosentin korolla).

6 Komissio tutki kyseisen ilmoituksen ja totesi, että kantajalle oli annettu ennen vuoden 1995 toukokuuta myös seuraavat tuet:

— 12.8.1993 myönnetty 375 miljoonan ESP:n suuruinen laina 10 prosentin korolla

— 18.6.1993 myönnetty 375 miljoonan ESP:n suuruinen takaus

— 28.6.1994 myönnetty 550 miljoonan ESP:n suuruinen laina 6 prosentin korolla

— 28.6.1994 myönnetty 200 miljoonan ESP:n suuruinen takaus.

7 Komissio totesi myös, että kantajalle oli annettu ilmoituksen tekemisen jälkeen seuraavat tuet:

— 5.11.1996 myönnetty 1,100 miljardin ESP:n suuruinen laina MIBOR-korolla + 0,5 prosenttia

— kahdessa erässä 2.6. ja 31.7.1997 myönnetty 700 miljoonan ESP:n suuruinen laina MIBOR-korolla + 0,5 prosenttia

— 6.2.1998 myönnetty 450 miljoonan ESP:n suuruinen takaus

— 2.5.1997 myönnetty 300 miljoonan ESP:n suuruinen takaus

— laina, joka oli suuruudeltaan 275 951 288 ESP ja joka perustui IFA:n Sociedad para la Promoción y Reconversión de Andalucía SA -nimisen julkisen yrityksen kautta 2.8.1996 hankkimaan 300 miljoonan ESP:n suuruiseen saatavaan, jonka Caixa d'Estalvis i de Pensions de Barcelona -niminen rahoituslaitos oli myöntänyt kantajalle.

8 Komissio ilmoitti 29.4.1997 päivätyllä kirjeellä Espanjan hallitukselle päätöksestään aloittaa EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukainen menettely ja se kehotti tätä esittämään huomautuksensa. Muille jäsenvaltioille ja asianomaisille osapuolille ilmoitettiin kyseisen menettelyn aloittamisesta julkaisemalla edellä mainittu kirje Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä 26.6.1997 (EYVL C 196, s. 10) ja niitä pyydettiin esittämään mahdolliset huomautuksensa. Saksan hallitus toimitti huomautuksensa 4., 11. ja 23.7. sekä 21.8.1997 päivätyillä kirjeillä. Kolmannet, joita asia koski, esittivät huomautuksensa 27.1., 6.2., 26.5., 28.5. ja 22.7.1997 päivätyillä kirjeillä. Espanjan hallitus esitti näkemyksensä viimeksi mainituista huomautuksista 16.3.1998 päivätyllä kirjeellä.

9 IFA muutti 29.4.1997 pääomaksi 4,680 miljardiin ESP:aan saakka osan kantajalta olevista saatavistaan. Kantajan osakepääoma alennettiin tämän jälkeen

500 miljoonaksi ESP:ksi. Näiden toimien jälkeen IFA:lla oli omistuksissaan 80,6 prosenttia kantajan osakkeista ja Molinan perheellä oli enää ainoastaan loput 19,4 prosenttia.

10 Kantajan velkojainkokouksessa hyväksyttiin 28.5.1997 sopimus, joka koski velkojen anteeksiantamista ja jonka Jaénin Juzgado de Primera Instancia n° 4 vahvisti 3.11.1997 (jäljempänä sopimus velkojen anteeksiantamisesta). Espanjan veroviranomainen ja sosiaaliturvaviranomainen antoivat kantajan velkoja anteeksi yksittäisten sopimusten perusteella. Julkisten elinten osalta kantaja sai siten anteeksi seuraavat velat:

— IFA antoi anteeksi 2 192 754 000 ESP kaikkiaan 2 211 154 000 ESP:sta

— Junta de Andalucía antoi anteeksi 69 089 000 ESP kaikkiaan 87 489 000 ESP:sta

— Ayuntamiento de Jaén antoi anteeksi 158 800 000 ESP kaikkiaan 177 199 000 ESP:sta

— veroviranomainen antoi anteeksi 338 589 000 ESP kaikkiaan 927 876 000 ESP:sta

— sosiaaliturvaviranomainen antoi anteeksi 789 938 000 ESP kaikkiaan 1,479 miljardin ESP:n suuruisesta velasta, joka perustui maksamatta jääneisiin sosiaaliturvamaksuihin

— Confederación Hidrográfica del Guadalquivir antoi anteeksi 5 144 000 ESP kaikkiaan 11 221 000 ESP:sta.

11 Komissio ilmoitti 10.10.1997 päivätyllä kirjeellä Espanjan hallitukselle päätöksestään laajentaa menettely koskemaan myös pääomaksi muuttamista sekä edellä mainittujen julkisten elinten toteuttamaa velkojen anteeksiantoa, ja se kehotti tätä esittämään huomautuksensa. Muille jäsenvaltioille ja asianomaisille osapuolille ilmoitettiin menettelyn laajentamisesta julkaisemalla edellä mainittu kirje Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä 27.11.1997 (EYVL C 361, s. 3), ja niitä pyydettiin esittämään mahdolliset huomautuksensa. Espanjan viranomaiset esittivät huomautuksensa 19.12.1997 päivätyllä kirjeellä ja kolmannet, joita asia koski, 15. ja 23.12.1997 päivätyillä kirjeillä. Espanjan viranomaiset toimittivat lisätietoja 2.3., 16.3., 16.7., 8.9. ja 21.10.1998 päivätyillä kirjeillä.

12 Komissio teki 3.2.1999 päätöksen 1999/484/EY Espanjan hallituksen kantajalle myöntämästä valtiontuesta (EYVL L 193, s. 1; jäljempänä riidanalainen päätös).

13 Riidanalaisen päätöksen päätösosassa todetaan seuraavaa:

"*1 artikla*

Jäljempänä luetellut tuet, jotka Espanja on myöntänyt [kantajalle], ovat lainvastaisia, koska ne on myönnetty ilman, että komissio olisi voinut ilmaista kantaansa kyseisiin tukiin niiden suunnitteluvaiheessa. Lisäksi tuet eivät perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan määräysten mukaan sovellu yhteismarkkinoille, eikä niihin voida soveltaa mainitun artiklan 2 ja 3 kohdassa määrättyjä poikkeuksia, minkä vuoksi tuet on poistettava.

1. Vekselitakauksena myönnetty valtiontuki:

a) 18 päivänä kesäkuuta 1993 myönnetty 375 miljoonan [ESP:n] vekselitakaus, joka pantiin täytäntöön 401 934 206 [ESP:n] osalta 29 päivänä syyskuuta 1996;

b) 28 päivänä kesäkuuta 1994 myönnetty 200 miljoonan [ESP:n] vekselitakaus, joka pantiin täytäntöön 207 578 082 [ESP:n] osalta 29 päivänä tammikuuta 1996;

c) 16 päivänä elokuuta 1995 myönnetty 100 miljoonan [ESP:n] vekselitakaus, joka korvattiin 19 päivänä elokuuta 1996 ja 11 päivänä marraskuuta 1997 samansuuruisena vekselitakauksena;

d) 14 päivänä syyskuuta 1995 myönnetty 50 miljoonan [ESP:n] vekselitakaus, joka korvattiin 19 päivänä elokuuta 1996 ja 11 päivänä marraskuuta 1997;

e) kolme seuraavan suuruista vekselitakausta: 100 miljoonaa [ESP], jotka myönnettiin 8 päivänä lokakuuta 1996; 75 miljoonaa [ESP], jotka myönnettiin 20 päivänä elokuuta 1996 ja 21 748 150 [ESP], jotka myönnettiin 11 päivänä marraskuuta 1997;

f) kaksi seuraavan suuruista vekselitakausta: 450 miljoonaa [ESP], jotka myönnettiin 6 päivänä helmikuuta 1998 ja 300 miljoonaa [ESP], jotka myönnettiin 2 päivänä toukokuuta 1997.

2. Lainan muodossa myönnetty valtion tuki:

a) 12 päivänä elokuuta 1993 myönnetty 375 miljoonan [ESP:n] laina;

b) 28 päivänä kesäkuuta 1994 myönnetty 550 miljoonan [ESP:n] laina;

c) kaksi 24 päivänä lokakuuta 1995 myönnettyä 350 miljoonan [ESP:n] ja 125 miljoonan [ESP:n] lainaa;

d) 17 päivänä lokakuuta 1996 myönnetty 25 miljoonan [ESP:n] laina;

e) 30 päivänä joulukuuta 1995 myönnetty 1 739 miljoonan [ESP:n] laina;

f) 11 päivänä heinäkuuta 1996 myönnetty 850 miljoonan [ESP:n] laina;

g) 5 päivänä marraskuuta 1996 myönnetty 1 100 miljoonan [ESP:n] laina;

h) kahdessa erässä myönnetty 700 miljoonan [ESP:n] laina: 400 miljoonaa [ESP] 2 päivänä kesäkuuta 1997 ja 300 miljoonaa [ESP] 31 päivänä heinäkuuta 1997;

i) 275 951 288 [ESP:n] laina, joka on peräisin Instituto de Fomento de Andalucían julkisen yrityksen Sociedad para la Promoción y Reconversión de Andalucía SA:n kautta ottamasta Caixa d'Estalvis i de Pensions de Barcelona -rahoituslaitoksen [kantajalle] myöntämästä 300 miljoonan [ESP:n] lainasta.

3. Valtion elinten toteuttaman velkojen anteeksiannon muodossa myönnetty valtiontuki:

Kyse on valtion elinten 28 päivänä toukokuuta 1997 [velkojain kokouksen] yhteydessä toteuttamasta [kantajan] velkojen anteeksiannosta, joka koskee seuraavia määriä:

— Ayuntamiento de Jaén: 158 800 000 [ESP]

— Verohallitus: 338 589 000 [ESP]

— Junta de Andalucía: 69 089 000 [ESP]

— Sosiaaliturvakassa: 789 938 000 [ESP]

— Confederación Hidrográfica del Guadalquivir: 5 144 000 [ESP]

2 artikla

Espanjan on mahdollisimman nopeasti irtisanottava velkasopimukset ja peruttava 1 artiklassa mainitut edelleen voimassa olevat takaukset.

3 artikla

1. Espanjan on toteutettava tarvittavat toimenpiteet 1 artiklassa mainitun tuen takaisinperimiseksi seuraavasti:

— takausten osalta on perittävä takaisin määrä, joka vastaa velan yhteydessä sovitun koron ja vapailla lainamarkkinoilla maksettavan koron välistä eroa,

— lainojen osalta on perittävä takaisin täytäntöönpannut takaukset ja velkojen anteeksiannettu määrä täysimääräisesti.

2. Takaisinperiminen on suoritettava kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen menettelyjen mukaisesti. Takaisin perittäviltä määriltä peritään korkoa kyseisen tuen myöntämisajankohdasta alkaen. Korko lasketaan kaupallisen korkokannan perusteella käyttäen viitekorkona aluetukien avustusekvivalenttien laskennassa käytettyä viitekorkoa.

— — ."

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

14 Kantaja nosti nyt käsiteltävänä olevan kanteen, joka saapui ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 24.6.1999 ja jossa se vaatii riidanalaisen päätöksen kumoamista.

15 Espanjan kuningaskunta toimitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 23.9.1999 väliintulohakemuksen, jossa se pyysi saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen kantajan vaatimuksia. Laajennetun viidennen jaoston puheenjohtaja hyväksyi väliintulohakemuksen 25.1.2000 antamallaan määräyksellä.

16 Espanjan kuningaskunta jätti 3.3.2000 väliintulokirjelmänsä, josta asianosaiset esittivät huomautuksensa.

17 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (laajennettu viides jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ja ryhtyä

prosessinjohtotoimenpiteisiin pyytämällä asianosaisia vastaamaan kirjallisiin kysymyksiin ja esittämään tiettyjä asiakirjoja. Kantajaa ja Espanjan kuningaskuntaa pyydettiin myös antamaan tiettyjä suullisia selityksiä suullisessa käsittelyssä.

18 Asianosaisten lausumat sekä vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 3.5.2001 pidetyssä julkisessa istunnossa.

19 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— ensisijaisesti kumoaa riidanalaisen päätöksen kokonaisuudessaan

— toissijaisesti kumoaa riidanalaisen päätöksen osittain

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

20 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen perusteettomana,

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

21 Espanjan kuningaskunta tukee kantajan vaatimuksia.

Oikeudellinen arviointi

22 Kanteensa tueksi kantaja vetoaa ensinnäkin viiteen kanneperusteeseen, joilla pyritään riidanalaisen päätöksen osittaiseen kumoamiseen ja jotka koskevat

— EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 87 artikla) ja perustamissopimuksen 93 artiklan rikkomista sekä ilmeistä tosiseikkoja koskevaa arviointivirhettä IFA:n vuonna 1993 ja 1994 myöntämien lainojen ja takausten osalta

— perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan ja vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen myönnettävää valtiontukea koskevien yhteisön suuntaviivojen (EYVL 1994, C 368, s. 12; jäljempänä suuntaviivat) rikkomista sekä ilmeistä tosiseikkoja koskevaa arviointivirhettä toukokuun ja joulukuun 1995 välisenä aikana myönnettyjen pelastustukien osalta

— perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan ja suuntaviivojen rikkomista sekä ilmeistä tosiseikkoja koskevaa arviointivirhettä joulukuun 1995 jälkeen myönnettyjen rakenneuudistustukien osalta

— perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan rikkomista sekä ilmeistä tosiseikkoja koskevaa arviointivirhettä IFA:n toteuttaman kantajan velkojen pääomaksi muuttamisen osalta

— perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan rikkomista ja ilmeistä tosiseikkoja koskevaa arviointivirhettä kantajan julkisten velkojien toteuttamien velkojen anteeksiantojen osalta.

23 Kantaja vetoaa myös kolmeen kanneperusteeseen, joilla pyritään päätöksen kumoamiseen kokonaisuudessaan ja jotka koskevat

— ilmeistä tosiseikkoja koskevaa arviointivirhettä kantajan hyväksi toteutettuja toimenpiteitä koskevan yleisen tarkastelun osalta

— perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a alakohdan rikkomista

— sitä, ettei riidanalaisilla toimenpiteillä ollut vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, ja perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiä tältä osin.

1. *Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee vuonna 1993 ja 1994 myönnettyä tukea*

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

24 Kantaja ja Espanjan kuningaskunta väittävät, että IFA:n vuonna 1993 ja 1994 myöntämät lainat ja takaukset (ks. edellä 6 kohta) kuuluvat komission 16.12.1992 tekemällä päätöksellä hyväksymän yleisen tukiohjelman N 624/92 ja komission 24.9.1993 tekemällä päätöksellä hyväksymän yleisen tukiohjelman N 428/93 soveltamisalan piiriin. Ne toteavat, että koska niillä komission päätöksillä, joilla kyseiset tukiohjelmat hyväksyttiin, ei voi olla taannehtivia vaikutuksia, ne koskevat välttämättä sellaisten vastaisuudessa myönnettävien toimenpiteiden hyväksymistä, jotka kuuluvat näiden tukiohjelmien piiriin.

25 Ne eivät kiistä komission väitettä, jonka mukaan näitä kahta tukiohjelmaa on pidettävä tukiohjelman NN 71/88 muutoksena. Ne ovat kuitenkin eri mieltä niistä seurauksista, joita tästä komission mukaan aiheutuu. Kantaja väittää varsinkin, ettei komissio voi vedota Espanjan viranomaisten 12.9.1989 päivättyyn kirjeeseen, joka koski tukiohjelmaa NN 71/88, koska kyseinen kirje koskee todellisuudessa Huelvan alueella (Espanja) louhintatoimintaan myönnettyä tukea. Lisäksi kantaja väittää, että komission asettama ehto, jonka mukaan maatalousyrityksille myönnettävä tuki piti ilmoittaa etukäteen, ei sovellu esillä olevaan asiaan.

26 Kantaja ja Espanjan kuningaskunta katsovat IFA:n vuonna 1993 myöntämän lainan ja takauksen osalta, että tukiohjelman NN 71/88 mahdolliset tuensaajat olivat yleensä Andalusiaan sijoittautuneita yrityksiä, ja että tämä koski myös tukiohjelmaa N 624/92. Ne väittävät, että osuuskunnan, työosakeyhtiön tai itsenäisen ammatinharjoittajan asemaan liittyvät rajoitukset — ominaisuudet,

jotka on mainittu tukiohjelmassa NN 71/88 — eivät koske kantajaa. Kantaja toteaa vielä, että tukiohjelman N 624/92 mukaisia lainoja ei ollut tarkoitettu pelkästään käyttöomaisuuden sekä vaihto- ja rahoitusomaisuuden rahoittamiseen vaan myös velkojen uudelleenrahoittamiseen.

27 IFA:n vuonna 1994 myöntämän lainan ja takauksen osalta kantaja ja Espanjan kuningaskunta väittävät, että tukiohjelman N 428/93 tuensaajia saattoivat olla muutkin kuin pienet ja keskisuuret yritykset.

28 Komissio väittää, että tukiohjelmat N 624/92 ja N 428/93 koskivat vuonna 1992 ja 1993 myönnettyjen tukien hyväksymistä. Se kiistää sen, että vuonna 1993 ja 1994 myönnetyt tuet täyttäisivät tukiohjelmassa NN 71/88 sekä tähän perustuvissa tukiohjelmissa N 624/92 ja N 428/93 asetetut myöntämisedellytykset.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

29 Aluksi on kiinnitettävä huomiota tukiohjelmien N 624/92 ja N 428/93 asiayhteyteen.

30 Kyseiset tukiohjelmat perustuvat toiseen niistä kahdesta yleisestä tukiohjelmasta, jotka komissio on rekisteröinyt asianumerolla NN 71/88, eli tukiohjelmaan, jossa on kyse IFA:n myöntämästä tuesta Andalusiaan sijoittautuneille yrityksille (jäljempänä IFA:n tukiohjelma NN 71/88). Toinen tämän asianumeron omaava tukiohjelma koski Huelvan maakunnan kaivosalueelle myönnettäviä investointitukia.

31 IFA:n tukiohjelmassa NN 71/88 tarkoitetut toimenpiteet muodostuivat avustuksista, korkotuista, takauksista, lainoista ja osakkuuksista. Kutakin toimenpideryhmää varten oli laadittu erityinen talousarvio.

32 Komissio hyväksyi tukiohjelman NN 71/88 26.10.1989 tekemällään päätöksellä. Se ilmoitti Espanjan viranomaisille, että jos tiettyjen näissä tukiohjelmissa tarkoitettujen toimenpiteiden voimassaoloa jatkettaisiin, Espanjan viranomaisten olisi ilmoitettava komissiolle perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaisesti "niitä vastaavat talousarvioesitykset". Se huomautti Espanjan viranomaisille myös, että näiden tehtävänä oli ilmoittaa sille "kyseisen artiklan nojalla suunnitelmavaiheessa kaikista, jopa vähäisistäkin, muutoksista Andalusian tukijärjestelmään". Se kehotti Espanjan viranomaisia "toimittamaan sille ennen kunkin vuoden ensimmäisen vuosipuoliskon loppua kertomuksen, jossa ilmoitetaan kunkin tukityypin osalta edellisen vuoden kuluessa myönnettyjen tukien määrä, tuettujen investointien määrä ja se, kuinka monesta tapauksesta on ollut kyse, ja kyseiset tiedot on eriteltävä sekä alueellisesti eri maakuntien mukaan että alakohtaisesti". IFA:n korkotukien ja lainojen osalta komissio totesi, että edellä mainittu kertomus oli laadittava "kunkin neljän korkotukimuodon ja kummankin lainamuodon osalta".

33 Oikeudenkäyntiasiakirjoista ilmenee, että IFA:n tukiohjelman NN 71/88 voimassaoloa jatkettiin peräkkäisinä vuosina ja samalla muutettiin eri toimenpideryhmille vahvistettuja talousarvioita ja jopa kyseisen tukiohjelman tiettyjä ominaispiirteitä. Espanjan viranomaiset jättivät useaan otteeseen ilmoittamatta kyseisistä voimassaolon jatkamisista ja muutoksista suunnitteluvaiheessa, kuten komissio oli edellyttänyt 26.10.1989 tekemässään päätöksessä ja myöhemmissä hyväksymistä koskevissa päätöksissään, ja ne ilmoitettiin vasta sen jälkeen kun kyseiset viranomaiset olivat jo aloittaneet asianomaisten tukien myöntämisen. Vuoden 1992 tukiohjelmaa (rekisteröity asianumerolla N 624/92) koskevat tiedot toimitettiin komissiolle vasta 18.10.1992 ja vuoden 1993 tukiohjelmaa (joka rekisteröitiin asianumerolla N 428/93) koskevat tiedot vasta 1.7.1993. Komissiolla ei näytä kuitenkaan olleen mitään huomauttamista tällaisesta menettely-

tavasta, ja sen peräkkäiset hyväksymistä koskevat päätökset ovat tosiasiassa tulleet soveltamisalaltaan taannehtiviksi. Tukiohjelmaa N 624/92 koskeva päätös on näet voitu tehdä vasta 16.12.1992 ja tukiohjelmaa N 428/93 koskeva päätös vasta 24.9.1993.

34 Edellä esitetystä seuraa, että kantajan ja Espanjan kuningaskunnan väite, jonka mukaan IFA:n vuonna 1993 myöntämä 375 miljoonan ESP:n suuruinen laina ja saman suuruinen takaus kuuluvat tukiohjelmaan N 624/92, on hylättävä. Kyseisen tukiohjelman soveltamisalaan voivat kuulua ainoastaan vuoden 1992 kuluessa myönnetyt IFA:n tuet.

35 Myöskään kantajalle vuonna 1994 myönnetty 550 miljoonan ESP:n suuruinen laina ja 200 miljoonan ESP:n suuruinen takaus eivät voi kuulua tukiohjelman N 428/93 piiriin, koska kyseisen tukiohjelman soveltamisalaan voivat kuulua ainoastaan vuonna 1993 myönnetyt tuet. Viimeksi mainitun järjestelmän edellytykset eivät missään tapauksessa täyttyneet esillä olevassa asiassa. Espanjan viranomaisten 1.7.1993 lähettämässä kirjeessä, jolla kyseinen ohjelma ilmoitettiin, Espanjan viranomaiset olivat nimenomaisesti määritelleet tukiohjelman edunsaajiksi pienet ja keskisuuret yritykset eli pääasiassa yritykset, joiden palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää ja joiden vuosiliikevaihto on enintään 20 miljoonaa ecua tai joiden taseen loppusumma on enintään 10 miljoonaa ecua. Asianosaiset ovat kuitenkin yhtä mieltä siitä, että kantaja ylittää nämä kriteerit.

36 Lisäksi on korostettava, että IFA:n vuonna 1993 myöntämä laina ja takaus eivät voi kuulua tukiohjelman N 428/93 soveltamisalaan, koska kantaja ei ollut pieni tai keskisuuri yritys, kuten edellä olevassa kohdassa on todettu. Yksikään asianosaisista ei kuitenkaan väitä, että kyseinen laina ja takaus liittyisivät edellä mainittuun ohjelmaan.

37 Yksikään asianosaisista ei väitä myöskään IFA:n vuonna 1994 myöntämän lainan ja takauksen osalta, että kyseiset toimenpiteet kuuluisivat tukiohjelman

N 462/94 piiriin, jolla jatkettiin IFA:n tukiohjelman voimassaoloa vuosiksi 1994—1999. Hallinnollisessa menettelyssä Espanjan kuningaskunta on vedonnut tukiohjelmaan N 462/94 ainoastaan pyrkiäkseen perustelemaan kantajalle vuonna 1995 ja 1996 myönnetyn väitetyn pelastamistuen ja rakenneuudistustuen (riidanalaisen päätöksen 11 perustelukappale).

38 Tästä seuraa, että asiassa ei ole näytetty toteen, että IFA:n kantajalle vuonna 1993 ja 1994 myöntämät lainat ja takaukset kuuluisivat komission hyväksymien tukiohjelmien soveltamisalaan. Näin ollen komissio saattoi perustellusti katsoa, että kyseiset lainat ja takaukset olivat tapauskohtaista tukea, jonka tarkoituksena oli mahdollistaa yrityksen toiminnan jatkuminen. Ensimmäinen kanneperuste on näin ollen hylättävä perusteettomana, eikä muita asianosaisten esittämiä väitteitä ole tarpeen tutkia.

2. *Toinen kanneperuste, joka koskee pelastamistukea*

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

39 Kantaja ja Espanjan kuningaskunta väittävät, että IFA:n vuoden 1995 toukokuun ja joulukuun välisenä aikana myöntämät takaukset ja lainat (ks. edellä 5 kohta) ovat suuntaviivoissa tarkoitettua pelastamistukea ja että komission olisi pitänyt näin ollen hyväksyä ne perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla.

40 Ne korostavat aluksi, että kuusi kuukautta edellä mainittujen tukien myöntämisen jälkeen Espanjan viranomaiset ovat taannehtivasti muuttaneet alunperin sovittua korkokantaa siten, että se vastasi markkinakorkoa eli MIBOR-korkoa + 0,5 prosenttia. Ne riitauttavat arvioinnin, jonka mukaan kyseinen mukautus

merkitsi ainoastaan "laskennallista tarkistusta", ja korostavat, että mukautus perustui todelliseen oikeudelliseen sopimukseen ja että erääntyneet korot on sen jälkeen, kun ne oli ensin laskettu markkinakoron mukaisesti, otettu huomioon 29.4.1997 toteutetun pääomaksi muuttamisen yhteydessä (katso edellä 9 kohta). Sillä, ettei kyseisiä lainoja ole maksettu takaisin eikä niille kertyneitä korkoja ole suoritettu, ei ole asian kannalta merkitystä, koska suuntaviivoissa ei ole todettu mitään tältä osin.

41 Kantaja ja Espanjan kuningaskunta väittävät myös, että kyseiset takaukset ja lainat liittyivät läheisesti rakenneuudistussuunnitelman laatimiseen, että niiden ainoana tarkoituksena oli säilyttää yritys toiminnassa, että ne voitiin perustella akuuttien yhteiskunnallisten ongelmien olemassaololla ja että niillä ei ollut mitään kielteistä vaikutusta muiden jäsenvaltioiden relevantteihin markkinoihin. Kyseiset tuet erosivat näin ollen perustavanlaatuisesti kantajalle vuosina 1993 ja 1994 myönnetyistä tuista. Espanjan kuningaskunta toteaa vielä, ettei komissio voi missään tapauksessa nojautua vuosina 1993 ja 1994 myönnetyn tuen sääntöjenvastaisuuteen katsoakseen, ettei vuoden 1995 toukokuun ja joulukuun välisenä aikana myönnettyjä takauksia ja lainoja voida pitää pelastamistukena.

42 Kantaja väittää lopuksi komission poikkeavan omasta päätöskäytännöstään. Se lainaa erityisesti Italian valtion Enichem Agricoltura SpA. -nimiselle yhtiölle myöntämästä tuesta 21 päivänä kesäkuuta 1995 tehtyä komission päätöstä (EYVL 1996, L 28, s. 18; jäljempänä Enichem-päätös) ja muistuttaa siitä näkemyksestä, jonka komissio omaksui asiassa T-149/95, Ducros vastaan komissio, tuomio 5.11.1997 (Kok. 1997, s. II-2031). Espanjan kuningaskunta toteaa vielä, että viimeksi mainitussa asiassa annetussa tuomiossa on vahvistettu, ettei tukea ole välttämätöntä maksaa yhdellä kertaa.

43 Komissio riitauttaa näkemyksen, jonka mukaan vuoden 1995 toukokuun ja joulukuun välisenä aikana myönnetyt takaukset ja lainat olisivat pelastamistukea. Kyseiset toimenpiteet eivät sen mukaan täytä suuntaviivojen 3.1 kohdassa asetettuja edellytyksiä.

44 Se väittää ensinnäkin, että kyseessä oleviin lainoihin sovellettu korkokanta oli pienempi kuin markkinoilla voimassa ollut korkokanta ja että Espanjan viranomaisten suorittama kyseisen korkokannan taannehtiva muuttaminen oli ainoastaan laskennallinen tarkistus, koska kyseisen lainan pääomaa ei ole maksettu takaisin eikä korkoja ole milloinkaan suoritettu. Asiaan ei vaikuta se, että erääntyneet korot otettiin huomioon muutettaessa lainaa pääomaksi 29.4.1997, koska kyseessä olevaa toimenpidettä on sellaisenaan pidettävä valtiontukena.

45 Komissio korostaa toiseksi, että pelastamistuen tarkoituksena on vaikeuksissa olevan yrityksen toiminnan säilyttäminen rajoitetun ajan, yleensä enintään kuuden kuukauden ajan, mikä mahdollistaa realististen tervehdyttämistoimenpiteiden laatimisen. Kantajalle oli kuitenkin jo myönnetty vuonna 1993 ja 1994 tukea, jolla oli sama tarkoitus kuin kyseessä olevilla takauksilla ja lainoilla. Lisäksi vaikka onkin totta, ettei pelastamistukea tarvitse välttämättä maksaa yhdellä kertaa, sitä ei kuitenkaan voida myöntää toistuvasti pitkän ajanjakson kuluessa.

46 Lopuksi komissio toteaa, että viittaukset Enichem-päätökseen ja edellä mainittuun asiassa Ducros vastaan komissio annettuun tuomioon eivät ole asian kannalta merkityksellisiä.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

47 On todettava, että perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaan yhteismarkkinoille soveltuvana voidaan pitää "tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla".

48 On myös korostettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komissiolla on laaja harkintavalta perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan soveltamisalaan kuuluvissa asioissa (asia C-142/87, Belgia v. komissio, tuomio 21.3.1990, Kok. 1990, s. I-959, Kok. Ep. X, s. 387, 56 kohta ja asia C-39/94, SFEI ym., tuomio 11.7.1996, Kok. 1996, s. I-3547, 36 kohta). Yhteisöjen tuomioistuinten valvonnan on näin ollen kohdistuttava ainoastaan siihen, että menettelyä ja perusteluvelvollisuutta koskevia sääntöjä on noudatettu, että tosiseikat pitävät asiallisesti paikkansa, että näitä tosiseikkoja ei ole arvioitu ilmeisen virheellisesti ja ettei harkintavaltaa ole käytetty väärin (asia T-266/94, Skibsvaerftsforeningen ym. v. komissio, tuomio 22.10.1996, Kok. 1996, s. II-1399, 170 kohta). Yhteisöjen tuomioistuinten asiana ei ole korvata komission taloudellista arviointia omalla arvioinnillaan (asia T-380/94, AIUFFASS ja AKT v. komissio, tuomio 12.12.1996, Kok. 1996, s. II-2169, 56 kohta).

49 Suuntaviivojen 3.1 kohdassa todetaan seuraavaa:

" — — Pelastustuen on täytettävä seuraavat edellytykset — — :

— tuen on oltava luottotakuu tai markkinakorkoisina luottoina annettava rahoitukseen liittyvä tuki

— tuen on rajoituttava määrältään sellaiseksi, että yritys voi toimia (esimerkiksi kattaa palkkakustannukset ja rutiinihankinnat)

— tukea on maksettava ainoastaan tarvittavan ja toteuttamiskelpoisen tervehdyttämissuunnitelman laatimiseksi tarvittavan ajan (yleensä enintään kuusi kuukautta)

— tuen on oltava perusteltua vakavien yhteiskunnallisten vaikeuksien vuoksi eikä se saa muuttaa teollisuuden tilannetta muissa jäsenvaltioissa.

Lisäedellytyksenä on, että periaatteessa yrityksen pelastamistuen olisi oltava ainutkertainen toimi. Toistuvia pelastustoimia, joilla tosiasiallisesti vain säilytetään olemassa oleva tilanne entisellään, viivästytetään väistämätöntä kehitystä ja siirretään teolliset ja yhteiskunnalliset ongelmat toisille, tehokkaimmille tuottajille tai muille jäsenvaltioille, ei voida hyväksyä. Pelastustuen olisikin tavallisesti oltava ainutkertainen toimi, jonka avulla toiminta jatkuu entisellään tietyn ajanjakson, jonka aikana yrityksen tulevaisuutta voidaan arvioida.

— — ."

50 Riidanalaisessa päätöksessä komissio katsoi, että IFA:n kantajalle vuoden 1995 toukokuun ja joulukuun välisenä aikana myöntämiä lainoja ja takauksia ei voitu luonnehtia suuntaviivoissa tarkoitetuksi pelastustueksi, koska kantajalle oli jo myönnetty edellisten vuosien kuluessa "muuta samankaltaista valtiontukea samaan tarkoitukseen" (107 perustelukappale). Se totesi myös, ettei esillä olevassa asiassa ollut täytetty vaatimusta, jonka mukaan pelastustuen on tavallisesti oltava ainutkertainen toimi, jonka avulla toiminta jatkuu entisellään tietyn

ajanjakson. On huomattava, että toisin kuin Espanjan kuningaskunta väittää, komission johtopäätökset eivät näin ollen perustu aikaisemman pelastustukena myönnetyksi väitetyn tuen sääntöjenvastaisuuteen sinänsä.

51 Ei voida väittää, että kyseiset johtopäätökset perustuvat ilmeiseen arviointivirheeseen. Kuten oikeudenkäyntiasiakirjojen ja ensimmäisen kanneperusteen tutkinnan perusteella ilmenee, asiassa on näytetty toteen, että IFA oli jo vuonna 1993 ja 1994 myöntänyt kantajalle väitetyn pelastamistuen kaltaisia lainoja ja takauksia, ja että jo näillä toimenpiteillä oli pyritty siihen, että yritys voisi selvitä taloudellisista ja rahoituksellisista ongelmistaan sekä jatkaa toimintaansa.

52 Kantajan ja Espanjan kuningaskunnan Enichem-päätökseen ja edellä mainitussa asiassa Ducros vastaan komissio annettuun tuomioon tekemien viittausten osalta on todettava, ettei niillä ole asian kannalta merkitystä. Niissä kyseenalaistetaan nimittäin rakenneuudistustuki eikä pelastustuki.

53 Erityisesti tässä kanneperusteessa kyseessä olevien lainojen osalta on lisäksi korostettava, että kantaja ja Espanjan kuningaskunta eivät kiistä sitä, etteikö alunperin sovittu korkokanta olisi ollut pienempi kuin markkinoilla voimassa oleva korkokanta. Kysymys siitä, onko toimenpidettä pidettävä perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna tukena, on kuitenkin ratkaistava kyseisen toimenpiteen toteuttamishetkellä vallinnut tilanne huomioon ottaen. Jos komissio ottaisi huomioon myöhemmät seikat, se suosisi sellaisia jäsenvaltioita, jotka, kuten esillä olevassa asiassa Espanjan kuningaskunta, jättävät noudattamatta velvollisuuttaan ilmoittaa suunnitteluvaiheessa sellaisesta tuesta, joka niillä on tarkoitus myöntää. Näin ollen asian kannalta ei ole merkitystä sillä, että näihin lainoihin sovellettava korkokanta muutettiin myöhemmin markkinoilla voimassa olevan korkokannan mukaiseksi, riippumatta siitä, määritelläänkö kyseinen mukautus pelkäksi "laskennalliseksi tarkistukseksi" vai ei.

54 Tästä seuraa, että toinen kanneperuste on hylättävä perusteettomana.

3. *Kolmas kanneperuste, joka koskee rakenneuudistustukea*

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

55 Ensinnäkin kantaja väittää, että komissio on tulkinnut ilmeisen virheellisesti rakenneuudistussuunnitelmaa.

56 Se toteaa aluksi, että kyseisen suunnitelman mukaan sen tuotantokapasiteettia oli tarkoitus vähentää.

57 Kantaja väittää Espanjan kuningaskunnan tukemana, että riidanalaisen päätöksen 27 perustelukappaleessa olevan taulukon luvut, jotka koskevat vuoden 1995 tuotantoa, eivät ole edustavia, koska kuten rakenneuudistussuunnitelmassa todetaan, kantaja oli silloin syvässä kriisissä. Kantaja korostaa myös ryhtyneensä tuotantokapasiteettinsa alentamiseksi konkreettisiin toimenpiteisiin, joihin kuului teurastamon lakkauttaminen, lihanleikkuusalin sulkeminen, maksapasteijan tuotantolinjan lakkauttaminen ja yhden rehuntuotantoyrityksen myyminen pakkohuutokaupalla. Espanjan kuningaskunta kiistää komission väitteen, jonka mukaan nämä kapasiteetin vähentämistoimenpiteet eivät vastanneet yrityksen reaalikapasiteettia. Kantaja toteaa vielä, että vuoden 1997 huhtikuun täydennyksessä yksinkertaisesti esitetään "saatu kokemus huomioon ottaen" alun perin suunniteltuja kapasiteettien vähennyksiä merkittävimpiä vähennyksiä. Toteutettujen investointien osalta kantaja toteaa, että niillä on ainoastaan pyritty välttämään se, että tietyt varat menettäisivät arvoaan tai vanhenisivat.

58 Kantaja väittää myös, ettei komissio voinut katsoa rakenneuudistussuunnitelmaa epätarkoituksenmukaiseksi sen perusteella, että kyseinen suunnitelma oli laadittu riittämättömien ja epäluotettavien tietojen perusteella. Se toteaa, kuten myös tuomioistuimen määräämät valvojat ovat korostaneet kertomuksessaan, joka

koski yrityksen tilannetta maksujen suorittamisen lakkauttamista koskevan hakemuksen jättämishetkellä, että sen kirjanpitoon liittyi lukuisia lainvastaisuuksia. Se mainitsee erityisesti "tilinpäätöksen laatimiseen" soveltuvien tilikirjojen puuttumisen, "suunnittelun" laiminlyömisen sekä sen kirjanpitoaineiston arkistoinnin puutteellisuuden. Kantajan entistä tilintarkastajaa on lisäksi jo rangaistu näiden lainvastaisuuksien vuoksi. Kantaja toteaa vielä, että sen vuotta 1994 koskevat tilit, sellaisena kuin Molinan perhe oli ne laatinut, olivat puutteelliset eikä niitä ollut vielä hyväksytty yhtiökokouksessa, kun suunnitelma laadittiin. Se huomauttaa lisäksi, ettei myöskään 7.5.1995 suoritettu rajoitettu erityistilintarkastus, joka oli annettu tilintarkastusyhtiön tehtäväksi, ollut vielä ollut käytettävissä kyseisellä hetkellä. Kantajan ja Espanjan kuningaskunnan mukaan näistä ongelmista huolimatta IFA oli onnistunut laatimaan realistisen ja riittävän rakenneuudistussuunnitelman.

59 Tämän jälkeen kantaja ja Espanjan kuningaskunta väittävät, ettei komissio ole asianmukaisesti ottanut huomioon sitä tulosta, johon yritys oli päässyt rakennussuunnitelman täytäntöönpanojakson kuluessa. Ne väittävät, että kantaja oli tehnyt vuonna 1997 voittoa 808 miljoonaa ESP ja vuoden 1998 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana 244 miljoonaa ESP, että sen myyntikate oli huomattavasti parantunut, että sen kulut olivat merkittävästi pienentyneet ja että sen rahoitustulos oli muodostunut positiiviseksi. Se, että kolmannet ulkopuoliset yritykset olivat olleet kiinnostuneita sen ostamisesta, on myös osoitus siitä, että rakenneuudistussuunnitelma oli toimiva. Kantaja ja Espanjan kuningaskunta toteavat tältä osin, että yrityksen myyntiä koskeva menettely oli sujunut julkisuutta ja kilpailua koskevia sääntöjä noudattaen mitä tiukimmin, ja että mahdollisten ostajien löytäminen ja niiden tekemien tarjousten arvioiminen oli annettu erikoiskonsultin tehtäväksi. Espanjan kuningaskunta katsoo, että komissio vääristää tosiseikkoja todetessaan riidanalaisen päätöksen 117 perustelukappaleessa, että Espanjan viranomaiset olisivat 8.9.1993 päivätyssä kirjeessään todenneet, että kantajan toiminta oli tullut jälleen kannattavaksi, mutta myöntäneet kuitenkin, että yritys aiottiin saattaa selvitystilaan. Espanjan viranomaiset ovat nimittäin viitanneet yrityksen selvitystilaan ainoastaan sitä tilannetta silmällä pitäen, että komissio tekisi kielteisen päätöksen.

60 Toiseksi kantaja ja Espanjan kuningaskunta väittävät, että IFA:n joulukuun 1995 jälkeen myöntämät tuet olivat suuntaviivoissa tarkoitettua rakenneuudistustukea.

61 Ne toteavat aluksi jälleen kerran, että rakenneuudistussuunnitelman avulla yrityksen elinkelpoisuus oli voitu palauttaa kohtuullisessa ajassa ja että sen perusteella oli etenkin voitu vähentää sen tuotantokapasiteettia ja henkilökuntaa. Kantaja viittaa uudestaan siihen hankalaan tilanteeseen, jossa suunnitelma jouduttiin laatimaan (ks. edellä 58 kohta), ja huomauttaa, että komissio on päätöskäytännössään useaan otteeseen hyväksynyt rakenneuudistustuen siitä huolimatta, että rakenneuudistussuunnitelma on laadittu vasta useita vuosi tuen myöntämisen jälkeen. Se huomauttaa myös, että Enichem-päätöksessä komissio tyytyi vain "toivomaan", että asianomaisesta yrityksestä voisi pitkällä aikavälillä tulla jälleen elinkelpoinen. Esillä olevassa asiassa kantajan kannattavuus on kuitenkin palautunut alle kolmessa vuodessa sen jälkeen kun rakenneuudistussuunnitelmaa oli alettu soveltamaan. Kantaja toteaa vielä, että komissio on katsonut useissa päätöksissä, että yksityistämismenettely on osoitus kyseessä olevan yrityksen elinkelpoisuuden palautumisesta ja että Enichem-päätöksessään komissiolle riitti se, että Italian viranomaiset vain sitoutuivat yksityistämään asianomaisen yrityksen rakenteiltaan uusitun toiminta-alan. Lisäksi kantaja ja Espanjan kuningaskunta väittävät jälleen, että vuonna 1993 ja 1994 myönnetyt tuet kuuluvat komission hyväksymien tukiohjelmien soveltamisalaan ja eroavat näin ollen niistä tuista, jotka yritys oli saanut vuoden 1995 joulukuun jälkeen. Komission väitettä, jonka mukaan tukea ei ole maksettu yhdellä kertaa, ei voida näin ollen hyväksyä. Kantaja vetoaa vielä uudestaan komission edellä mainitussa asiassa Ducros vastaan komissio omaksumaan näkemykseen.

62 Kantaja ja Espanjan kuningaskunta väittävät tämän jälkeen, että asiassa oli ryhdytty toimenpiteisiin suuntaviivojen 3.2.2 kohdan b alakohdan mukaisesti siten, että kilpailijoihin kohdistuvia haitallisia vaikutuksia lievennettäisiin mahdollisimman paljon. Ne toteavat yhtäältä, että lihatuotteiden alalla ei ole rakenteellista ylikapasiteettia ja että lihan jalostus ei kuulu maa- ja metsätaloustuotteiden jalostamisen ja kaupan pitämisen edellytysten parantamista koskevien investointien valintaperusteista sekä päätöksen 90/342/ETY kumoamisesta 22 päivänä maaliskuuta 1994 tehdyn komission päätöksen 94/173/EY (EYVL L 79, s. 29) liitteessä tarkoitettuihin poissuljettuihin aloihin. Ne huomauttavat myös, että päätöksen 94/173/EY mukaan rehualalla tehtäville investoinneille voidaan myöntää yhteisön rahoitusta, jos vuosituotanto on alle

20 000 tonnia, mistä kantajan tapauksessa oli kyse. Ne väittävät toisaalta jälleen kerran, että rakenneuudistussuunnitelman mukaan tuotantokapasiteettia oli tarkoitus vähentää (tai ainakin suunnata uudelleen) ja, kuten riidanalaisessa päätöksessä on myönnetty, että tuotantokapasiteettia oli todellakin vähennetty kantajan kaikissa yksiköissä. Espanjan kuningaskunta ei ymmärrä sitä miksi komissio toteaa vastineessaan, että "[sen] päätelmä, jonka mukaan [kantajalle] myönnetty tuki ei täytä suuntaviivoissa asetettuja edellytyksiä, ei perustu siihen, ettei kapasiteettia ole vähennetty". Riidanalaisessa päätöksessä komissio näet vetoaa useasti siihen, että rakenneuudistussuunnitelman mukaan tuotantokapasiteettia oli tarkoitus lisätä, todetakseen, että kyseinen tuki oli yhteismarkkinoille yhteensoveltumaton.

63 Kolmanneksi kantaja ja Espanjan kuningaskunta väittävät, että kyseinen tuki oli oikeassa suhteessa rakenneuudistuksen kustannuksiin ja siitä saataviin etuihin nähden.

64 Kantaja katsoo tältä osin, ettei komissio voi vedota siihen, että ainoastaan jäsenvaltio oli osallistunut rakenneuudistussuunnitelman rahoitukseen uusilla varoilla. Se korostaa, että edellä mainitussa asiassa Ducros vastaan komissio antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin piti tältä osin ratkaisevana tekijänä yhtäältä sitä, että kapasiteettia oli vähennetty ja toisaalta sitä, että jäsenvaltio oli sitoutunut yksityistämään asianomaisen yrityksen. Enichem-päätöksessään komissio on kantajan mukaan omaksunut saman kannan. Kantaja huomauttaa lisäksi, että sen työntekijät ja yksityiset velkojat olivat suostuneet tekemään uhrauksia sen elinkelpoisuuden turvaamiseksi. Yksityisten velkojien osalta kantaja toteaa erityisesti, että nämä antoivat prosentuaalisesti keskimäärin enemmän velkoja anteeksi kuin julkiset velkojat. Se väittää, että sen velkaantuneisuus yksityiseen sektoriin nähden oli huomattavasti enemmän kuin 4 prosenttia sen kokonaisvelkaantumisen asteesta, ja se korostaa, että Grupo de Empresas Álvarezille (GEA) myönnetystä valtiontuesta 15 päivänä heinäkuuta 1997 tekemässään päätöksessä 98/364/EY (EYVL 1998, L 164, s. 30; jäljempänä GEA-päätös) komissio on arvioinut, että tukien oikeasuhteisuutta koskeva edellytys oli täyttynyt, kun otettiin huomioon "luottojen anteeksiantamismenettely, jolla yrityksen velkaa vähennetään merkittävästi". Kantaja toteaa lopuksi, että komissio on Santana Motor SA:lle myönnetystä tuesta 30 päivänä heinäkuuta 1996 tekemässään päätöksessä 97/17/EY (EYVL 1997, L 6, s. 34; jäljempänä Santana Motor -päätös) tyytynyt ottamaan huomioon asianomaisella alueella vallinneen vaikean yhteiskunnallis-taloudellisen tilanteen, joka on tarkalleen ottaen sama, johon kantaja on joutunut.

65 Neljänneksi kantaja ja Espanjan kuningaskunta kiistävät riidanalaisen päätöksen 132 perustelukappaleeseen sisältyvän väitteen, jonka mukaan on katsottava, että vuoden 1997 kesäkuuhun saakka kyseessä oli konkreettisen tuen myöntäminen yritykselle sen toiminnan säilyttämiseksi, koska rakenneuudistussuunnitelma oli ilmoitettu komissiolle vasta myöhemmin ja koska komissio ei ollut voinut esittää kantaansa tähän suunnitelmaan hyvissä ajoin eikä asettaa tarvittaessa edellytyksiä sen täytäntöönpanolle. Kantaja toteaa, että komissiolla oli todellisuudessa kyseinen suunnitelma käytettävinään 18 kuukautta ennen kuin se teki riidanalaisen päätöksen. Espanjan kuningaskunta väittää omalta osaltaan, että kyseinen suunnitelma toteutettiin oikeaan aikaan eli yrityksen vaikeudet aiheuttaneiden olosuhteiden määrittämiselle ja yrityksen elinkelpoisuuden turvaamiseksi aiheellisten toimenpiteiden ehdottamiselle tarvittavan kuuden kuukauden ajanjakson jälkeen. Kantaja ja Espanjan kuningaskunta toteavat vielä, ettei komissio ollut milloinkaan kiinnostunut rakenneuudistussuunnitelmasta, ehdottanut mitään toimenpiteitä tai edellytyksiä, eikä järjestänyt tapaamisia Espanjan viranomaisten kanssa tästä suunnitelmasta keskustellakseen tai pyytänyt asiaa koskevia lisäselvennyksiä. Kantaja muistuttaa vielä kerran, että Enichem-päätöksessään komissio totesi yhteismarkkinoille soveltuvaksi sellaisen pelastustuen ja rakenneuudistustuen, joka oli myönnetty kolme vuotta ennen kuin rakenneuudistussuunnitelma laadittiin.

66 Viidenneksi kantaja korostaa, että suuntaviivojen mukaan komission on otettava alueelliset kehittämistarpeet huomioon arvioidessaan rakenteen uudistamiseksi tarkoitettua aluetukea. Esillä olevassa asiassa komissio ei ole kuitenkaan ottanut millään tavalla huomioon Jaénin maakunnassa vallitsevaa erityistä yhteiskunnallis-taloudellista tilannetta.

67 Ensinnäkin komissio kiistää arvioineensa rakenneuudistussuunnitelmaa virheellisesti.

68 Se väittää aluksi, että suunnitelmassa todettiin selkeästi, että kantajan kaikkien yksiköiden tuotantokapasiteettia lisättäisiin, ja siinä ehdotettiin sellaisia investointeja, jotka merkitsivät huomattavia sijoituksia. Se katsoo, että kantajan ja Espanjan kuningaskunnan riidanalaisen päätöksen 27 perustelukappaleessa ole-

vaa taulukkoa koskeva arvostelu ei ole perusteltua, koska yrityksen tuotanto oli kääntynyt laskuun jo vuodesta 1992 lukien. Komissio katsoo, että vaikka on totta, että tuotantokapasiteettia vähennettiin myöhemmin tietyissä kantajan yksiköissä, vähennykset eivät kuitenkaan vastanneet yrityksen reaalikapasiteettia. Lisäksi ne ovat komission mukaan perustuneet olosuhteista riippuen tehtyihin nimenomaisiin päätöksiin ja ottaen etenkin huomioon sen, että vuoden 1996, 1997 ja 1998 myynnin volyymi oli jäänyt pienemmäksi kuin mitä rakenneuudistussuunnitelmassa oli ennustettu.

69 Komissio väittää myös, kuten Espanjan viranomaiset ovat itse todenneet, että rakenneuudistussuunnitelma oli epätäydellinen, ja se perustui puutteellisiin ja melko epäluotettaviin tietoihin. Se kiistää sen, että asian kannalta olisi merkitystä kantajan ja Espanjan kuningaskunnan tekemällä viittauksella niihin olosuhteisiin, joiden vallitessa kyseinen suunnitelma laadittiin, ja korostaa, että tarvittaviin mukautuksiin ryhdyttiin vasta vuoden 1997 huhtikuussa.

70 Komissio katsoo lopuksi, etteivät kantajan ja Espanjan kuningaskunnan esittämät väitteet, jotka koskevat sitä, miten se on arvioinut yrityksen saavuttamia tuloksia rakenneuudistussuunnitelmaa sovellettaessa, ole perusteltuja.

71 Toiseksi komissio kiistää arvioinnin, jonka mukaan kyseiset tuet täyttävät suuntaviivoissa asetetut edellytykset.

72 Se toteaa aluksi jälleen kerran, että rakennusuudistussuunnitelma laadittiin vasta kaksi ja puoli vuotta sen jälkeen, kuin ensimmäiset tuet oli myönnetty kantajalle, että rakennussuunnitelma ei ollut luotettava eikä täydellinen, että siinä ei mainittu mitään tuotantokapasiteetin vähentämisestä ja ettei sen avulla ollut voitu palauttaa yrityksen elinkelpoisuutta. Se katsoo tämän lisäksi, ettei kantaja voi ottaa Enichem-päätöstä vertailukohdaksi.

73 Komissio väittää myös, ettei asiassa ollut ryhdytty toimenpiteisiin, joiden johdosta kilpailijoille aiheutuvat haitalliset vaikutukset jäisivät mahdollisimman vähäisiksi. Se toteaa jälleen, että rakenneuudistussuunnitelman mukaan tuotantokapasiteettia ei ollut tarkoitus vähentää. Se huomauttaa, ettei se ole vedonnut riidanalaisessa päätöksessä lihan jalostuksen alalla olevaan rakenteelliseen ylikapasiteettiin. Se on korostanut tällaista ylikapasiteettia olevan ainoastaan rehualalla sekä sikojen kasvatuksen ja teurastuksen alalla. Se toteaa vielä, että päätöksen 94/173/EY liitteessä olevan 2.1 kohdan kolmannen luetelmakohdan mukaan yhteisön taloudellista tukea voidaan myöntää rehua koskeville investoinneille ainoastaan sellaisissa yksiköissä, jotka tuottavat vähemmän kuin 20 000 tonnia vuodessa 1 tavoitteessa tarkoitetuilla alueilla, ja joiden osalta on osoitettu, että tuotantokapasiteetti on riittämätön. Komissio väittää, että koska kantaja oli sijoittautunut epäsuotuisalle alueelle, se oli harkinnut mahdollisuutta arvioida asiaa joustavammin tuotantokapasiteetin vähentämistä koskevan vaatimuksen osalta.

74 Komissio huomauttaa seuraavaksi, että kyseinen tuki ei ollut oikeassa suhteessa rakenneuudistuksen kustannuksiin ja siitä saataviin etuihin nähden. Se väittää, ettei Molinan perhe ollut sijoittanut yhtään uusia varoja, koska pääoman korottamiseen oli osallistunut ainoastaan IFA, eikä sille ollut aiheutunut tappioita siitä, että sen osuutta kantajan pääomassa pienennettiin. Se väittää, että siitä, että yksityiset velkojat luopuivat tiettyjen saataviensa takaisinmaksamisesta maksujen suorittamisen lakkauttamista koskevan menettelyn yhteydessä, ei voida pitää yrityksen panoksena omaan rakenneuudistukseensa. Se huomauttaa, että yksityisten velkojien toteuttamat velkojen anteeksiannot olivat joka tapauksessa vähämerkityksisiä. Komissio kiistää lisäksi sen, että kantajan GEA-, Santana Motor- ja Enichem-päätökseen sekä edellä mainitussa asiassa Ducros vastaan komissio annettuun tuomioon tekemillä viittauksilla olisi asian kannalta merkitystä.

75 Komissio toteaa lisäksi, että se sai rakenneuudistussuunnitelman vasta 23.7.1997 ja että se ei näin ollen ole voinut ottaa hyvissä ajoin kantaa sen sisältöön tai asettaa edellytyksiä sen täytäntöönpanolle. Se kiistää lisäksi sen, ettei sen yksiköiden ja Espanjan viranomaisten välillä ole järjestetty tapaamisia, ja väittää

antaneensa Espanjan viranomaisille jatkuvasti tietoa niistä epäilyksistä, joita sillä oli tukien sääntöjenmukaisuuden osalta ja sen osalta, voitiinko suunnitelmalla palauttaa yrityksen elinkelpoisuus.

76 Komissio väittää lopuksi, että arvioitaessa tuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille, alueella vallitsevalle yhteiskunnallis-taloudelliselle tilanteelle annettava merkitys riippuu siitä, onko kyse aluetuesta (perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a alakohta) vai alakohtaisesta tuesta (perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohta). Ensiksi mainitun tarkoituksena on kehittää vähemmän suotuisia alueita tukemalla investointeja ja uusien työpaikkojen luomista kestävän kehityksen periaatteen mukaisesti, ja se voidaan todeta yhteismarkkinoille soveltuvaksi ainoastaan, jos tasapaino tuen myöntämisestä aiheutuvien kilpailun vääristymien ja tuesta vaikeuksissa olevan alueen kehittämiselle aiheutuvien etujen välillä voidaan varmistaa. Viimeksi mainitun tekijän katsotaan yleensä puuttuvan yksittäisten tukien tapauksissa, paitsi jos kyse on monialaisista ja kaikille asianomaisten eri alojen yrityksille avoinna olevista tukiohjelmista, joita sovelletaan kyseisellä epäsuotuisalla alueella. Se toteaa päätelleensä kyseiset arviointiperusteet huomioon ottaen riidanalaisessa päätöksessä, että kantajalle myönnettyä tukea ei ollut suunniteltu aluetueksi uusien investointien toteuttamiseen tai työpaikkojen luomiseen taikka tueksi, jonka tarkoituksena on voittaa horisontaalisesti infrastruktuuriin liittyvät haitat kaikkien alueen yritysten osalta, vaan se oli suunniteltu tueksi, joka oli tarkoitettu nimenomaisen yrityksen pelastamiseen ja sen rakenteen uudistamiseen. Suuntaviivojen 2.4 kohdan mukaan ainoa tällaisia tukia koskeva poikkeus sisältyy perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohtaan. Komissio vetoaa vastakohtaispäätelmänä asiassa C-169/95, Espanja vastaan komissio,14.1.1997 annettuun tuomioon (Kok. 1999, s. I-135) ja myöntää kuitenkin, että myös alueelliset näkökohdat on otettava huomioon "alakohtaisen tutkinnan yhteydessä". Se korostaa lisäksi tutkineensa riidanalaisessa päätöksessä huolellisesti kyseisiä tukia suuntaviivojen 3.2.3 kohtaan nähden, jossa säädetään rakenneuudistustukea koskevista erityisedellytyksistä aluetukikelpoisilla alueilla. Se tarkentaa tältä osin, että se voi edellyttää asianomaiselta yritykseltä tavallista pienempää kapasiteetin vähennystä silloin kun tämä on perustelua alueelliset kehittämistarpeet huomioon ottaen. Komissio toteaa vielä kerran ottaneensa Santana Motor -päätöksessä yhteiskunnallis-taloudellisen tilanteen huomioon yhdessä muiden sellaisten seikkojen kanssa, joista tässä tapauksessa ei kuitenkaan ole kyse.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

77 Suuntaviivojen 3.2.1 kohdassa todetaan seuraavaa:

"Rakenteen uudistamiseksi tarkoitettu tuki aiheuttaa kilpailun kannalta erityisiä ongelmia, sillä se voi siirtää epäoikeudenmukaisen osan rakennemuutoksen taakasta ja siihen liittyvistä yhteiskunnallisista ja teollisista ongelmista muille tuottajille, jotka eivät saa tukea, sekä muille jäsenvaltioille. Yleisperiaatteena olisikin oltava rakenteenuudistamistuen salliminen ainoastaan silloin, kun tuen myöntämisen voidaan osoittaa olevan yhteisön edun mukaista. Tämä on mahdollista ainoastaan silloin, kun tiukat perusteet täyttyvät ja tuen mahdolliset vääristävät vaikutukset otetaan kokonaan huomioon."

78 Suuntaviivojen mukaan rakenneuudistustuen on liityttävä suunnitelmaan. Suuntaviivojen 3.2.2 kohdassa todetaan, että kyseisen suunnitelman on täytettävä kolme aineellista edellytystä: sillä on kyettävä palauttamaan asianomaisen yrityksen pitkän aikavälin elinkelpoisuus, välttämään kilpailun perusteeton vääristyminen ja varmistamaan tuen oikeasuhteisuus rakenteen uudistamisen kustannuksiin ja siitä saatavaan hyötyyn nähden. Lisäksi yrityksen on pantava rakenneuudistussuunnitelma täytäntöön kokonaisuudessaan sellaisena kuin komissio on sen hyväksynyt (3.2.2 kohdan d alakohta) siten, että komissio valvoo suunnitelman täytäntöönpanoa ja moitteetonta edistymistä, ja sille on esitettävä tältä osin yksityiskohtaiset vuosikertomukset (3.2.2 kohdan e alakohta).

79 On tutkittava, onko komissio tehnyt ilmeisen arviointivirheen katsoessaan, etteivät kyseiset edellytykset olleet täyttyneet esillä olevassa asiassa. Jotta komissio voi hyväksyä rakenneuudistustuen, kaikkien näiden edellytysten on

täytyttävä, jollei erityisesti tukea saavia alueita koskevista erityismääräyksistä tai -säännöksistä (ks. jäljempänä 109 kohta) muuta johdu (suuntaviivojen 3.2.2 kohta).

Elinkelpoisuuden palauttaminen

80 Suuntaviivojen 3.2.2 kohdan a alakohdan ensimmäisessä alakohdassa todetaan seuraavaa:

"Kaikkien rakenteen uudistamista koskevien suunnitelmien ehdoton edellytys on se, että niiden on palautettava yrityksen pitkän aikavälin elinkelpoisuus ja kuntoisuus kohtuullisessa ajassa ja sen tuleviin toiminnan edellytyksiin liittyvien realististen oletusten perusteella. Näin ollen rakenteen uudistamiseksi tarkoitettu tuki on kytkettävä asianmukaiseen yksityiskohtaiseen rakenteen uudistamista tai pelastamista koskevaan suunnitelmaan, joka on esitettävä komissiolle. Suunnitelman avulla yrityksen kilpailukyvyn on palauduttava kohtuullisessa ajassa. — — [Y]rityksen on voitava [kyseisen suunnitelman] avulla kattaa kaikki kustannuksensa, mukaan lukien poistokustannukset ja rahoituskulut, sekä saada pääomasta vähimmäistuotto siten, että rakenteen uudistamisen jälkeen yritys ei tarvitse enää valtion tukea ja voi kilpailla markkinoilla omin voimin. Kuten pelastamistukea, myös rakenteen uudistamiseksi tarkoitettua tukea pitäisi olla tarpeen myöntää ainoastaan kerran."

81 On todettava, että komissio on ottanut riidanalaisessa päätöksessä huomioon useita seikkoja, jotka osoittavat riittävästi, ettei rakennusuudistussuunnitelma ole edellä mainittujen vaatimusten mukainen.

82 Ensinnäkin se on korostanut, että kyseinen suunnitelma perustui "puutteellisiin ja epäluotettaviin tietoihin" (111 perustelukappale), että siinä viitattiin ainoastaan

jo "toukokuun ja joulukuun välisenä aikana vuonna 1995 myönnettyyn tukeen sekä vuonna 1996 myönnettyyn 1 739 miljoonan [ESP] lainaan" ja että siinä "ennakoitiin yrityksen muuta rahoitustarvetta, joka täytettäisiin markkinoilla, ja mahdollisia muita tukia määriä kuitenkaan tarkentamatta" (112 perustelukappale).

83 Kyseisen suunnitelman tutkinnan perusteella ilmenee, että nämä toteamukset perustuvat tosiseikkoihin. Huhtikuun 1997 täydennyksen johdanto-osassa Espanjan viranomaiset ovat sitä paitsi nimenomaisesti huomauttaneet, että rakenneuudistussuunnitelma perustuu puutteellisiin ja virheellisiin tietoihin. Kirjelmissään kantaja ja Espanjan kuningaskunta tyytyvät vetoamaan tiettyihin rakenneuudistussuunnitelman laatimiseen liittyneisiin vaikeuksiin, mikä ei kuitenkaan muuta sitä, että suunnitelma oli puutteellinen.

84 Toiseksi komissio on katsonut, että rakenneuudistussuunnitelman mukaisilla toimenpiteillä ei voitu palauttaa yrityksen elinkelpoisuutta.

85 Aluksi on todettava, että viitaten riidanalaisen päätöksen 26 ja 27 perustelukappaleeseen, jossa rakenneuudistustoimenpiteet sekä tuotantosuunnitelmat on kuvattu, komissio on korostanut, että "[kyseisessä] suunnitelmassa ennakoitiin yrityksen kannattavuuden saavuttamiseksi [tuotannon] merkittävää kasvua kaikissa tuotantoyksiköissä" ja katsonut, ettei "elinkelpoisuuden palauttamisen perustaminen yrityksen tuotannon kasvuun ollut realistista — — sillä kyseessä on ala, jolla on rakenteellista ylikapasiteettia" (113 perustelukappale).

86 Kantaja ja Espanjan kuningaskunta toteavat vastauksena näihin väitteisiin, että rakenneuudistussuunnitelman mukaan kantajan tuotantokapasiteettia oli tarkoitus vähentää, ja ne kiistävät sen, että kyseisillä aloilla olisi ollut rakenteellista ylikapasiteettia.

87 Rakenneuudistussuunnitelman tutkinnan perusteella ensimmäisen seikan osalta ilmenee, että rakenneuudistussuunnitelman mukaan kantajan tuotantokapasiteettia ei ollut tarkoitus vähentää. Siinä viitataan sitä vastoin todella tuotantokapasiteetin kasvattamiseen kantajan useimpien tuotantoyksiköiden osalta sekä merkittävien investointien toteuttamiseen. Tämän lisäksi on todettava, että kantaja, jota ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on prosessinjohtotoimenpiteenä (ks. edellä 17 kohta) nimenomaisesti pyytänyt nimeämään ne rakenneuudistussuunnitelman tarkat kohdat, joissa todetaan, että sen tuotantokapasiteettia vähennettäisiin, on tyytynyt mainitsemaan vain eräät sen henkilökunnan supistamista koskevat toimenpiteet.

88 Asianosaiset ovat tosin yhtä mieltä siitä, että kantaja on ollut vakavassa kriisissä vuonna 1995 ja että sen kyseistä vuotta koskevat tuotantoluvut, sellaisina kuin ne on esitetty riidanalaisen päätöksen 27 perustelukappaleessa olevassa taulukossa, olivat tästä syystä erityisen alhaiset. Kun samaan taulukkoon sisältyviä yrityksen tuotantosuunnitelmia luetaan yhdessä näiden lukujen kanssa, niiden perusteella voidaan näin ollen saada jonkin verran harhaanjohtava kuva rakenneuudistussuunnitelman mukaisten tuotantokapasiteettia koskevien toimenpiteiden merkityksestä. Kantajan vastauksena ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjalliseen kysymykseen (ks. edellä 17 kohta) toimittamista tiedoista ilmenee kuitenkin, että sen kokonaisliikevaihto ja sen kunkin yksikön tuotantoluvut olivat jo alkaneet huomattavasti laskea vuodesta 1993 lukien. Vaikka vertailuvuodeksi otettaisiin vuoden 1995 sijasta vuosi 1994, on todettava, että suunnitelmaan sisältyvät ennusteet merkitsivät kantajan yksiköiden tuotannon säilyttämistä ennallaan tai tietyissä tilanteissa jopa sen kasvattamista. Näihin komission riidanalaisessa päätöksessä käyttämiin lukuihin kohdistettu arvostelu on näin ollen hylättävä.

89 Komissio on tosin myös ottanut riidanalaisessa päätöksessä huomioon kantajan myöhemmin toteuttamat tuotantokapasiteetin vähennykset (ks. riidanalaisen päätöksen 46, 124 ja 141 perustelukappale). On kuitenkin huomattava, että kuten komissio perustellusti korostaa riidanalaisen päätöksen 125 perustelukappaleessa, kyseiset vähennykset ovat ainoastaan näennäisiä, koska ne liittyivät tuotantokapasiteettiin, joka ei ollut enää käytössä. Vuoden

1997 huhtikuun täydennyksessä todetaan kapasiteetiltaan 240 sikaa tunnissa suuruisen teurastamon sulkemisen osalta nimenomaan, että kyseinen teurastamo ei ollut "enää toiminnassa kolmeen vuoteen" (sivu 104). Täydennyksestä ilmenee myös, ettei suljettua lihanleikkaamoa ollut myöskään enää käytetty (sivu 104) ja että kaksi karjarehutehdasta olivat "käytännössä jääneet toimintakyvyttömiksi" (sivu 34).

90 Samasta syystä kantaja ei voi vedota Enichem-päätökseen. Tämän päätöksen taustalla olevassa asiassa asianomainen yritys oli vähentänyt huomattavasti henkilökuntaansa, mutta tämän lisäksi myös tuotantokapasiteettiaan, ja kyseiset vähennykset koskivat sen kaikkia tuoteryhmiä.

91 Sen komission väitteen osalta, jonka mukaan eläinten ruokintaa sekä sikojen teurastusta ja kasvatusta koskevilla yhteisön markkinoilla on rakenteellista ylikapasiteettia (riidanalaisen päätöksen 123 perustelukappale), on todettava, että kantaja ja Espanjan kuningaskunta eivät ole esittäneet sen kumoamiseksi yhtään vakuuttavaa seikkaa.

92 Komissio on lopuksi korostanut riidanalaisessa päätöksessä, että "sisäiset rakenteen uudistamista koskevat toimenpiteet olivat myös epärealistisia, sillä ne perustuivat puutteellisiin ja epäluotettaviin tietoihin" (113 perustelukappale). Tämän väitteen perusteltavuutta ei voida kiistää edellä 82 ja 83 kohdassa esitetyistä syistä.

93 Kolmanneksi komissio on muistuttanut, että "valtiontukea on tarkasteltava sen myöntämishetken eikä myöhempien tapahtumien perusteella" (115 perustelukappale), ja tutkinut niitä tuloksia, jotka kantaja on saavuttanut rakenneuudistussuunnitelmaa soveltaessaan, ja se on päätellyt, että kyseiset tulokset osoittavat, että rakenneuudistussuunnitelman avulla ei todellisuudessa voitu palauttaa kantajan elinkelpoisuutta.

94 Komissio on lähinnä myöntänyt kantajan tulosten parantuneen viimeisten vuosien kuluessa, mutta katsonut kuitenkin, että tietyt tekijät synkensivät huomattavasti tätä myönteistä tulevaisuuden näkymää.

95 Se on aluksi korostanut, että siitä huolimatta, että kantaja oli saanut jatkuvaa tukea vuodesta 1993, "[se] voidaan pelastaa vararikolta, joka on uhannut sitä jo ainakin vuodesta 1994 alkaen, ainoastaan muuttamalla yrityksen velat pääomaksi" (114 perustelukappale). Tämä huomautus, jonka merkityksellisyyttä ei voida kiistää, nojautuu tosiasiallisesti täysin paikkansapitäviin toteamuksiin. Näin ollen yhtäältä on selvästi osoitettu, että kantajalle on myönnetty 1993—1997 keskeytymättä huomattavaa tukea. Toisaalta vuoden 1997 huhtikuun täydennyksessä todetaan nimenomaisesti, että jollei kantajan velkoja IFA:lle olisi muutettu pääomaksi 4,680 miljardin ESP:n määrästä, se olisi pitänyt asettaa selvitystilaan.

96 Komissio on tämän jälkeen katsonut, että yrityksen elinkelpoisuuden palauttamiseksi yrityksessä oli tehtävä saneerauksia, joten "yrityksen rasitteena olevia rahoituskuluja ei [voitu] jättää huomioonottamatta, sillä ne ovat kuluttaneet yrityksen aktiivaa, ja tyytyä tarkastelemaan yrityksen viimeaikaista mahdollista positiivista [kassavirtaa], kun yrityksellä on ollut jatkuvia tappioita" (115 perustelukappale). Sen lisäksi, ettei kyseisten huomautusten merkityksellisyyttä voida kyseenalaistaa, ne saavat jälleen tukea oikeudenkäyntiasiakirjoista. On näytetty toteen, että vuonna 1992 kantaja oli tehnyt tappiota 1,231 miljardia ESP, vuonna 1993 2,616 miljardia ESP, vuonna 1994 2,123 miljardia ESP, vuonna 1995 3,229 miljardia ESP, vuonna 1996 2,690 miljardia ESP ja vuonna 1997 1,503 miljardia ESP ja että vuoden 1998 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana tappiota oli vielä 126 miljoonaa ESP. Kantajan ja Espanjan kuningaskunnan esittämää voittoa on syntynyt ainoastaan, jos huomioon otetaan myös yrityksen poikkeukselliset menot ja tulot. Espanjan viranomaisten 21.10.1998 tekemiin huomautuksiin liitetyssä asiakirjassa Espanjan viranomaiset korostavat kuitenkin itse, että esillä olevassa asiassa on otettava huomioon nettoliikevoitto

"jotta vältettäisiin se, ettei yrityksen kehitystä tulkita vääristyneellä tavalla". Espanjan kuningaskunta on todennut myös väliintulokirjelmässään, että "syy, jonka vuoksi poikkeuksellisia tuloksia ei otettu huomioon yrityksen kehitystä tarkistettaessa, on se, että tällaisia tuloksia — — ei saavuteta yrityksessä jatkuvasti, joten vaikka niiden avulla voidaankin palauttaa yhtiön kannattavuus lyhyellä aikavälillä, ei voida kuitenkaan väittää, että ne johtaisivat kannattavuuden palautumiseen myös pitkällä tähtäimellä". Lisäksi kantajan velkaantuneisuuden määrä oli vuodesta 1992 vuoteen 1998 ollut 6,208 miljardia ESP, 6,966 miljardia ESP, 7,969 miljardia ESP, 9,194 miljardia ESP, 14,005 miljardia ESP, 6,159 miljardia ESP ja 6,834 miljardia ESP kulloinkin kyseessä olleen vuoden mukaan. Toisin kuin kantaja on väittänyt, sen menot eivät olleet kuitenkaan huomattavasti alentuneet, vaan ne olivat pysyneet suhteellisen vakaina vuosien 1995 ja 1998 välisenä aikana.

97 Komissio ei myöskään ole pitänyt ratkaisevana sitä seikkaa, että ulkopuolinen yritys oli ilmoittanut olevansa kiinnostunut ostamaan kantajana olevan yrityksen. Komission tältä osin esittämiä perusteluita ei voida pitää ilmeisen virheellisinä. Yhtäältä oikeudenkäyntiasiakirjoista ilmenee, että ostotarjous ei koskenut yritystä elinkelpoisena taloudellisena yksikkönä vaan ainoastaan sen tiettyä varallisuutta eli lihatuotealaan perustuvaa varallisuutta, ja että yritys oli tämän jälkeen tarkoitus asettaa selvitystilaan. Lisäksi ostajaehdokkaan tarjouksessa oli merkittäviä rajoituksia niiden vastattavien ja muiden rasitteiden osalta, jotka se oli valmis ottamaan vastuulleen (riidanalaisen päätöksen 50 perustelukappaleen c kohta ja 119 perustelukappale). Toisaalta ei ole riittävästi osoitettu, ettei suunniteltuun yritysostoon olisi sinänsä liittynyt mitään valtiontukea. Sitä ei nimittäin tehty julkiseen, avoimeen ja varauksettomaan tarjouskilpailun perustuen, vaan mahdolliset ostajat vain nimettiin ja niiden tekemiä mahdollisia tarjouksia arvioi asiaan erikoistunut konsultti.

98 On vielä todettava, ettei kantaja voi vedota Enichem-päätökseen, jonka perusteena olevat tosiseikat eroavat olennaisesti nyt esillä olevan asian perustana olevista tosiseikoista. Enichem-päätöksen taustalla olevassa asiassa yritykselle oli laadittu rakenneuudistussuunnitelma, jonka mukaan kapasiteettia oli tarkoitus vähentää huomattavasti (katso edellä 90 kohta), mutta tämän lisäksi kyseisen yrityksen uudelleen järjestellyistä toiminnoista oli saavutettu myönteisiä tuloksia jo suunnitelman ensimmäisestä soveltamisvuodesta lukien ja taloudellisten ennusteiden mukaan oli ilmeistä päästä "kannattavuustaso[on], joka on yksityisellekin sijoittajalle hyväksyttävä" toisesta vuodesta lukien. Kyseisen tuen hyväksynnän edellytykseksi oli myös asetettu joukko tiukkoja ehtoja, joilla oli

tarkoitus varmistaa se, että ehdotetuilla toimenpiteillä päästäisiin haluttuun tulokseen. Yksityistämisen katsottiin tekevän "elinkelpoisuuden — — varmemmaksi saavuttaa" siltä osin kuin tuensaajayrityksen tytäryhtiöiden ja omaisuuden myynnistä saatavat tulot "on käytettävä kokonaan hyväksytyn tuen avulla katettavien velkojen vähentämiseen".

99 Edellä esitetystä seuraa, että komissio ei ole tehnyt ilmeistä virhettä katsoessaan, ettei ensimmäinen suuntaviivoissa asetettu aineellinen edellytys ollut täyttynyt.

Kilpailun perusteettoman vääristymisen välttäminen

100 Suuntaviivojen mukaan kilpailun perusteettoman vääristymisen välttämiseksi on toteutettava toimenpiteitä, jotta tuet vaikuttaisivat "mahdollisimman vähän — — haitallisesti kilpailijoihin". Suuntaviivojen 3.2.2 kohdan b alakohdan toisessa kappaleessa täsmennetään erityisesti seuraavaa:

"Jos objektiivinen arviointi kysynnän ja tarjonnan tilanteesta osoittaa, että Euroopan yhteisön relevanteilla markkinoilla, joilla tuensaaja toimii, on rakenteellista ylituotantoa, rakenteen uudistamista koskevalla suunnitelmalla on suhteessa saadun tuen määrään osallistuttava Euroopan yhteisön relevanttien markkinoiden rakenteen uudistamiseen supistamalla tuotantokapasiteettia tai lakkauttamalla se lopullisesti. Tuotantokapasiteetin supistaminen tai lakkauttaminen on peruuttamatonta silloin kun kyseiset varat hylätään, taataan, ettei niitä enää tuoteta entisellä tasolla, tai pysyvästi muunnetaan toiseen käyttöön. — —"

101 Komissio on riidanalaisessa päätöksessä katsonut, ettei kyseinen edellytys ollut täyttynyt, koska se oli todennut, että osa kantajan toiminnasta "toteutet[tiin] aloilla, joita koskevilla yhteisön markkinoilla on — — ylikapasiteettia" (123 perustelukappale), että rakenneuudistussuunnitelmaan ei kuulunut tuotantokapasiteetin supistamistoimenpiteitä (125 perustelukappale) ja että myöhemmät supistamistoimenpiteet "eivät — — tun[tuneet] vastaavan yrityksen reaalikapasiteettia" (125 perustelukappale).

102 Edellä olevasta 85—91 kohdasta ilmenee, että kantaja ja Espanjan kuningaskunta eivät ole osoittaneet, että kyseiset toteamukset olisivat ilmeisen virheellisiä. Näin ollen on todettava, että komissiolla oli perusteita katsoa, ettei suuntaviivoissa asetettu toinen aineellinen edellytys ollut täyttynyt.

Tuen oikeasuhteisuus rakenneuudistuksen kustannuksiin ja siitä saatavaan hyötyyn nähden

103 Suuntaviivojen 3.2.2 kohdan c alakohdan ensimmäisessä alakohdassa todetaan tuen suhteuttamisesta rakenteen uudistamisen kustannuksiin ja siitä saatavaan hyötyyn seuraavaa:

"Toteutettavan rakenteen uudistamisen mahdollistamiseksi tarvittavan tuen määrä ja osuus rahoituksesta on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi ja niiden on oltava suhteessa yhteisön odottamaan hyötyyn. Näin ollen tuensaajien on tavallisesti osallistuttava merkittävällä tavalla rakenteen uudistamista koskevan suunnitelman rahoitukseen omilla varoillaan tai ulkopuolisella markkinaehtoisella rahoituksella. — — Rahoitusrakenteen uudistamiseksi tarkoitetulla tuella ei saa tarpeettomasti vähentää yrityksen rahoituskuluja. — —"

104 Riidanalaisessa päätöksessä komissio on katsonut, ettei kolmas edellytys ollut täyttynyt varsinkaan sillä perusteella, että "ainoastaan valtio on osallistunut rakenteen uudistamista koskevan suunnitelman rahoitukseen uusilla varoilla" (127 perustelukappale).

105 Kantajan ja Espanjan kuningaskunnan esittämät väitteet eivät osoita, että tämä käsitys olisi ilmeisen virheellinen.

106 Ensinnäkin sitä, että kantajan yksityiset velkojat Molinan perhe mukaan lukien olivat myöntäneet sen velkoja anteeksi ja että sen työntekijät olivat suostuneet tekemään uhrauksia, ei voida pitää suuntaviivojen 3.2.2 kohdan c alakohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuna tuensaajayrityksen osallistumisena suunnitelman rahoitukseen omilla varoillaan eikä ulkopuolisena markkinaehtoisena rahoituksena. Tämä koskee myös Molinan perheen osuuden vähentämistä kantajan pääomasta.

107 Toiseksi nyt käsiteltävänä olevaan asiaan liittyvät olosuhteet eroavat olennaisesti niistä olosuhteista, jotka liittyivät GEA-, Santana Motor- ja Enichem-päätökseen sekä edellä mainittuun asiassa Ducros vastaan komissio annettuun tuomioon, joihin kantaja on vedonnut. GEA-päätöksen taustalla olevassa asiassa oli selkeästi sovittu siitä, että tuensaajayritys vastaisi merkittävästä osasta rakenneuudistuksen kustannuksista omilla varoillaan. Santana Motor -päätöksessä komissio otti huomioon etenkin sen, että tuki-intensiteetti oli ainoastaan 36,3 prosenttia rakenneuudistuksen kokonaiskustannuksista ja se oli suunnilleen saman suuruinen kuin yrityksen toteuttama kapasiteetin vähennys (30 prosenttia). Enichem -päätöksessä komissio korosti muiden edellä 98 kohdassa mainittujen erikoispiirteiden lisäksi, että "tuensaaja osallistuu merkittävällä tavalla rakenneuudistus- ja selvitystilasuunnitelman rahoittamiseen uudelleeninvestoimalla siihen omaisuuden ja tytäryhtiöiden myynnistä sekä Enichem Agricolturan rakenneuudistetun liiketoiminta-alueen lopullisesta yksityistämisestä saatavat tulot". Lopuksi on todettava, että vaikka on totta, että komissio on edellä mai-

nitussa asiassa Ducros vastaan komissio annetun tuomion kohteena olevassa päätöksessä ottanut huomioon varsinkin sen, että kahden tuensaajayrityksen kapasiteettia vähennettäisiin ja että Italian valtio sitoutuisi yksityistämään toisen näistä yrityksistä, on kuitenkin korostettava, että kapasiteettia oli tarkoitus vähentää 50 prosenttia ja että Italian valtio oli sitoutunut yksityistämiseen "varauksettomalla tarjousmenettelyllä, minkä vuoksi markkinat voivat määrätä [yrityksestä] maksettavan hinnan, ja että näin ollen myönnettyjen tukien mahdolliset liialliset ainekset poistuvat" (tuomion 68 kohta).

108 Kaikesta edellä olevasta seuraa — ja tarvitsematta tutkia suuntaviivojen 3.2.2 kohdassa asetettuja kahta jälkimmäistä edellytystä (edellä 78 ja 79 kohta) —, että komissio ei ole tehnyt ilmeistä virhettä katsoessaan, että kyseinen tuki ei ollut rakenneuudistustukea vaan kyseessä oli "konkreettisen tuen myöntäminen yritykselle sen säilyttämiseksi markkinoilla" (riidanalaisen päätöksen 132 perustelukappale).

Rakenneuudistustukea koskevat edellytykset aluetukikelpoisilla alueilla

109 Suuntaviivojen 3.2.3 kohdassa todetaan, että komission on otettava huomioon alueelliset kehitystarpeet arvioidessaan rakenneuudistustukea aluetukikelpoisilla alueilla ja siinä korostetaan, että 3.2.2 kohdassa esitettyjä arviointiperusteita (katso edellä 78 kohta) sovelletaan myös aluetukikelpoisilla alueilla. Suuntaviivojen 3.2.3 kohdassa todetaan etenkin seuraavaa:

"Rakenneuudistamistoiminnan tuloksena on oltava taloudellisesti elinkelpoinen yritys, joka osaltaan auttaa alueen todellista kehittämistä siten, että jatkuvaa tukea ei tarvita. Toistuvaan tuen myöntämiseen aluetukikelpoisilla alueilla ei siis voida suhtautua sallivammin kuin muilla alueilla. Samoin rakenteen uudistamista

koskevat suunnitelmat on pantava kokonaisuudessaan täytäntöön ja niitä on valvottava. Kilpailun tarpeettomien vääristymien välttämiseksi tuen on myös oltava suhteutettu rakenteen uudistamisen kustannuksiin ja hyötyyn. Aluetukikelpoisilla alueilla voidaan kuitenkin suhtautua joustavammin velvoitteeseen supistaa kapasiteettia silloin kun markkinoilla on rakenteellista ylituotantoa. Komissio voi tästä syystä vaatia alueellisten kehittämistarpeiden perusteella kapasiteetin vähäisempää supistamista aluetukikelpoisilla alueilla kuin muilla alueilla ja tehdä eron perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisten ja 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisten aluetukikelpoisten alueiden välillä ottaakseen huomioon ensin mainituilla alueilla esiintyvät suuremmat alueelliset ongelmat."

110 Riidanalaisessa päätöksessä komissio on soveltanut näitä periaatteita asianmukaisesti, toisin kuin kantaja väittää.

111 Ensinnäkin komissio on todennut, että kantaja on saanut toistuvaa tukea viiden vuoden ajan ilman, että kyseisellä tuella olisi voitu taata yrityksen elinkelpoisuuden palauttamista, että rakenneuudistussuunnitelmaa ei ollut pantu täytäntöön asianmukaisesti eikä sitä ole voitu asianmukaisesti valvoa ja että tuki ei ollut oikeasuhteinen rakenneuudistuksen kustannuksiin ja siitä saatavaan hyötyyn nähden (136 ja 137 perustelukappale). Edellä 80—99 ja 103—108 kohdassa esitetyistä seikoista ilmenee, että ainakaan elinkelpoisuuden palauttamista ja tuen oikeasuhteisuutta koskevien arviointiperusteiden osalta näihin toteamuksiin ei liity mitään ilmeistä arviointivirhettä.

112 Toiseksi komissio on tutkinut Espanjan viranomaisten esittämät väitteet, jotka koskevat sitä tuotantokapasiteetin vähentämistä, jonka kantajan oli väitetty toteuttaneen, ja todennut tämän jälkeen jälleen, että rakenneuudistussuunnitelman mukaan tällaisia vähennyksiä ei ollut tarkoitus tehdä ja

että myöhemmin rekisteröity tuotantokapasiteetin vähentäminen oli toteutettu "säännönmukaisesti mutta ei rakenteiden uudistamista koskevan suunnitelman perusteella" (139 ja 140 perustelukappale).

113 Tässä yhteydessä komissio on ottanut täysin huomioon sen, että kantaja sijaitsi epäsuotuisalla alueella. Riidanalaisen päätöksen 141 perustelukappaleesta ilmenee, että tämän seikka huomioon ottaen komissio on nimenomaisesti katsonut voivansa olla vähemmän vaativa vaadittavan tuotantokapasiteetin vähennyksen osalta. Se on joutunut kuitenkin päättelemään, että vaikka se osoittaisikin joustavuutta, kyseiseen tukeen ei voida soveltaa poikkeusta, koska se ei täytä suuntaviivoissa asetettuja muita edellytyksiä.

114 On katsottava, ettei viimeksi mainittu päätelmä ole ilmeisen virheellinen. Kuten suuntaviivojen 3.2.3 kohdassa korostetaan, vaikeuksissa olevan yrityksen sijainti aluetukikelpoisella alueella ei oikeuta sallivampaa lähestymistapaa rakenneuudistustukeen nähden, ja suuntaviivoissa todetaan, että "kilpailun vääristymät on minimoitava myös myönnettäessä tukea aluetukikelpoisilla alueilla sijaitseville yrityksille". Myös ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on korostanut asiassa T-73/98, Prayon-Rupel vastaan komissio, 15.3.2001 antamassaan tuomiossa (Kok. 2001, s. II-867, 71 kohta), että poikkeuksellinen mahdollisuus joustaa sen vaatimuksen suhteen, joka koskee kapasiteetin vähentämistä silloin kun markkinoilla on rakenteellista ylikapasiteettia, ei aseteta kyseenalaiseksi "ensimmäistä vaatimusta, jolla pyritään siihen, että rakenneuudistussuunnitelma on johdonmukainen ja realistinen siten, että sen avulla on mahdollista palauttaa yrityksen elinkelpoisuus". Komissiota ei voida näin ollen arvostella siitä, että se on kieltäytynyt soveltamasta tuensaajayritykseen poikkeusta alueellisten kehittämistarpeiden perusteella, koska kyseinen yritys — vaikka oletettaisiin, että se on vähentänyt kapasiteettia tavalla, jota voitaisiin joustavuuteen vedoten pitää riittävänä — ei täytä yhtä tai useampaa suuntaviivoissa asetetuista muista edellytyksistä.

115 Näin ollen kolmas kanneperuste on hylättävä perusteettomana, eikä kantajan ja Espanjan kuningaskunnan muita tässä yhteydessä esittämiä väitteitä ole tarpeen tutkia.

4. *Neljäs kanneperuste, joka koskee tiettyjen kantajan velkojen muuttamista pääomaksi*

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

116 Kantaja ja Espanjan kuningaskunta väittävät, että tiettyjen yrityksellä IFA:lle olevien velkojen muuttaminen pääomaksi 4,680 miljardin ESP:n määrästä ei ole perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Tähän toimeen ryhtyessään kyseinen julkinen elin on nimittäin toiminut yksityisen sijoittajan tavoin.

117 Ne väittävät tältä osin, että kyseinen toimi sisältyi rakenneuudistussuunnitelmaan ja että se oli edellytys yrityksen elinkelpoisuuden palauttamiselle.

118 Ne toteavat, että pääomaksi muuttamisen päätavoitteena oli antaa IFA:lle mahdollisuus valvoa kantajaa. Päinvastaisessa tapauksessa Molinan perhe olisi nimittäin automaattisesti saanut määräysvallan 31.12.1997 saneeratusta yrityksestä valvontaansa ja IFA:sta olisi tullut "tavallinen velkoja", jolla ei olisi ollut mahdollisuutta vaikuttaa rakenneuudistussuunnitelman täytäntöönpanoon, velkojen perimiseen ja yrityksen tulevaisuuteen.

119 Kantaja ja Espanjan kuningaskunta väittävät myös, että jos IFA ei olisi muuttanut velkaa pääomaksi, yritys olisi Ley de Sociedades Anónimasin (osakeyhtiölaki) 260 §:n perusteella pitänyt asettaa selvitystilaan ja todeta sen olevan konkurssissa, mikä ei olisi ollut taloudellisesti katsoen parhain vaihtoehto. Viimeksi mainittu menettely olisi sen lisäksi, että Molinan perhe olisi johtanut sitä suoraan, kuluttanut loppuun yrityksen omaisuuden ja estänyt näin ollen enemmistöä velkojista IFA mukaan lukien saamasta takaisin niiden saatavina olevia

summia. Kantaja väittää lisäksi, että pääomittaminen oli edullisempaa kuin selvitystilaan asettaminen. Se on huomauttanut tältä osin suullisessa käsittelyssä, että Espanjan viranomaisten 21.10.1998 päivätyssä kirjeessä mainittu luku 3,7 miljardia ESP koskee ainoastaan sen varallisuutta lihatuotteiden alalla. Tässä samassa kirjeessä todetaan todellisuudessa, että sen varallisuuden kokonaisarvo oli 6,125 miljardia ESP eli enemmän kuin mistä pääomittamisessa oli kyse.

120 Espanjan kuningaskunta väittää lopuksi, että kantajan velkojen pääomaksi muuttaminen ei merkinnyt uusien varojen sijoittamista kantajana olevaan yritykseen.

121 Komissio katsoo, että riidanalainen velkojen muuttaminen pääomaksi on valtiontukea, koska olosuhteet huomioon ottaen yksikään yksityinen sijoittaja ei olisi ryhtynyt siihen.

122 Se toteaa lisäksi, että oikeuskäytännön mukaan kyse on valtiontuesta, jos viranomaisten toteuttaman pääomaksi muuttamisen arvo on suurempi kuin kyseisen yrityksen varallisuuden realisointiarvo. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämään kirjalliseen kysymykseen (katso edellä 17 kohta) antamassaan vastauksessa komissio on todennut tältä osin Espanjan viranomaisten 21.10.1998 päivättyyn kirjeeseen viitaten, että kantajana olevan yrityksen ostamista koskevassa sitovimmassa tarjouksessa kantajan varallisuuden arvoksi arvioitiin 3,7 miljardia ESP, joka on paljon vähemmän kuin mistä pääomaksi muuttamisessa oli kyse.

123 Lisäksi komissio toteaa, että Espanjan osakeyhtiölaissa asetettua velvollisuutta palauttaa sellaisen yrityksen talouden tasapaino, jonka omaisuuden arvo on vähentynyt huomattavasti tappioiden johdosta, sovelletaan ainoastaan tilanteessa, jossa yritys on tarkoitus pitää edelleen toiminnassa, ja mahdollisuus

asettaa yritys selvitystilaan on vielä olemassa ja se voi olla taloudellisesti edullisempaa kuin mittava pääomittaminen. Se muistuttaa, että kantajan päävelkojat olivat julkisia elimiä, ja niillä oli tähän perustuen etuoikeuksia ja jopa kiinnityksiä.

124 Sen Espanjan kuningaskunnan esittämän väitteen osalta, jonka mukaan pääomaksi muuttaminen ei merkinnyt uutta pääomasijoitusta, komissio huomauttaa, että kuten riidanalaisen päätöksen 88 perustelukappaleessa on todettu, pääomaksi muuttamista ei ole otettu huomioon laskettaessa kantajalle myönnetyn valtiontuen kokonaismäärää kaksinkertaisen laskennan välttämiseksi.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

125 On muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan julkisen vallan osallistuminen yrityksen pääomarakenteeseen millä tavalla tahansa voi olla valtiontukea (asia C-305/89, Italia v. komissio, tuomio 21.3.1991, Kok. 1991, s. I-1603, 18 kohta).

126 Määritettäessä, merkitseekö osan kantajalla IFA:lle olevista veloista pääomaksi muuttaminen valtiontukea, on asiaankuuluvaa soveltaa riidanalaisessa päätöksessä mainittua yksityistä markkinataloussijoittajaa koskevaa arviointiperustetta, jota muuten kantaja ja Espanjan kuningaskunta eivät ole riitauttaneet. Näin ollen on arvioitava, olisiko yksityinen sijoittaja — joka voidaan kooltaan rinnastaa julkiseen sijoittajaan — samanlaisessa tilanteessa tehnyt yhtä merkittävän toimen. Tältä osin on täsmennetty, että vaikka yksityisen sijoittajan käyttäytyminen, johon talouspoliittisiin tavoitteisiin pyrkivän julkisen sijoittajan toimenpiteitä on verrattava, ei välttämättä ole sellaisen tavanomaisen sijoittajan käyttäytymistä, joka sijoittaa pääomaa saadakseen sijoituksestaan voittoa jok-

seenkin lyhyellä aikavälillä, sen on kuitenkin oltava ainakin sellaisen yksityisen holdingyhtiön tai yksityisen konsernin käyttäytymistä, joka noudattaa kokonaisvaltaista tai alakohtaista rakennepolitiikkaa ja jota ohjaavat pidemmän aikavälin kannattavuusnäkymät (em. asia Italia v. komissio, tuomion 20 kohta; yhdistetyt asiat C-278/92, C-279/92 ja C-280/92, Espanja v. komissio, tuomio 14.9.1994, Kok. 1994, s. I-4103, 20—22 kohta; yhdistetyt asiat T-126/96 ja T-127/96, BFM ja EFIM v. komissio, tuomio 15.9.1998, Kok. 1998, II-3437, 79 kohta ja asia T-296/97, Alitalia v. komissio, tuomio 12.12.2000, Kok. 2000, s. II-3871, 96 kohta).

127 On myös muistutettava, että kun komissio arvioi sitä, onko sijoitus yksityisen sijoittajan toimintaan perustuvan arviointiperusteen mukainen, kyseessä on monitahoinen taloudellinen arviointi (asia C-56/93, Belgia v. komissio, tuomio 29.2.1996, Kok. 1996, s. I-723, 10 ja 11 kohta ja edellä mainittu asia Alitalia v. komissio, tuomion 105 kohta). Komissiolla on toteuttaessaan toimen, joka merkitsee näin monitahoista taloudellista arviointia, laaja harkintavalta, ja kyseisen toimen tuomioistuinvalvonta kohdistuu tältä osin ainoastaan siihen, että menettelyä ja perusteluvelvollisuutta koskevia sääntöjä on noudatettu, että riidanalaisen ratkaisun perustana olevat tosiseikat pitävät asiallisesti paikkansa, että näitä tosiseikkoja ei ole arvioitu ilmeisen virheellisesti ja ettei harkintavaltaa ole käytetty väärin (em. asia Belgia v. komissio, tuomion 11 kohta). Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei voi omalla taloudellisella arvioinnillaan korvata komission arviointia (em. asia BFM ja EFIM v. komissio, tuomion 81 kohta ja em. asia Alitalia v. komissio, tuomion 105 kohta).

128 Asianosaisten esillä olevassa asiassa esittämiä väitteitä on tarkasteltava edellä esitetyt periaatteet huomioon ottaen.

129 Komissio on katsonut riidanalaisessa päätöksessä, että kyseinen pääomaksi muuttaminen ei ollut yksityistä sijoittajaa koskevan arviointiperusteen mukainen, nojautuen pääasiallisesti kahteen seikkaan.

130 Ensinnäkin se on korostanut, ettei yksityinen sijoittaja olisi suostunut muuttamaan yrityksen velkaa pääomaksi 4,680 miljardin ESP:n arvosta saadakseen haltuunsa 80 prosenttia kyseisen yrityksen osakepääomasta, joka oli samanaikaisesti alennettu 500 miljoonaan ESP:aan, kun kyseisen yrityksen rahoitustilanne ja etenkin sen velkaantumisen määrä olivat sellaiset, ettei investoidulle pääomalle voitaisi odottaa saatavan tavanomaista tuotosta kohtuullisen ajan kuluessa (58 ja 60 perustelukappale).

131 Kyseistä toteamusta ei voida pitää ilmeisen virheellisenä. Kuten edellä olevaan 96 kohtaan sisältyvistä tiedoista ilmenee, riidanalaista toimea välittömästi edeltävien vuosien aikana kantajalle oli aiheutunut jatkuvasti merkittävää tappiota sen liikevaihtoon nähden ja sen velkojen määrä oli jo kasvanut huomattavaksi. Lisäksi sen toiminnan jatkuminen oli jo useaan otteeseen edellyttänyt sitä, että viranomaiset myöntävät sille tukea.

132 Toiseksi komissio on korostanut sitä, ettei kantajalle ollut laadittu sellaista pätevää ja luotettavaa rakenneuudistussuunnitelmaa, jonka avulla sen elinkelpoisuus olisi voitu palauttaa (60 perustelukappale). Tältä osin riittää todettavan yhtäältä, että kantaja ja Espanjan kuningaskunta eivät ole näyttäneet toteen, että kyseinen väite olisi ilmeisen virheellinen (ks. edellä 80—99 kohta), ja toisaalta, että yksityinen sijoittaja, joka aikoo toteuttaa pääomaksi muuttamisen siinä laajuudessa kuin nyt esillä olevassa asiassa, todellisuudessa edellyttäisi sellaista täydellistä ja asianmukaista rakenneuudistussuunnitelmaa, jonka avulla yrityksestä voisi tulla kannattava (em. asia BFM ja EFIM v. komissio).

133 Näitä päätelmiä ei voida kumota kantajan ja Espanjan kuningaskunnan esittämillä väitteillä.

134 Aluksi on todettava, että vaikka oletettaisiin, että kantajan pääomarakenteen vahvistamisen, joka toteutettiin muuttamalla osa kantajalla IFA:lle olevista

veloista pääomaksi, voitaisiin katsoa muodostavan olennaisen osan rakenneuudistussuunnitelmaa, tämä seikka ei ole kuitenkaan riittävä yksityistä sijoittajaa koskevan arviointiperusteen täyttymiseksi, kun otetaan huomioon kyseisen suunnitelman puutteellisuus ja epäluotettavuus ja se, ettei suunnitelmassa ollut esitetty sellaisia muita seikkoja, joilla pyrittäisiin samanaikaisesti huomattavasti vähentämään yrityksen kustannuksia ja tuotantokapasiteettia.

135 Myöskään väite, jonka mukaan kyseisellä toimella pyrittiin välttämään se, että Molinan perhe ottaa kantajan valvontaansa ja että IFA:sta tulee jälleen "tavallinen velkoja", jolla ei ole mahdollisuuksia vaikuttaa rakenneuudistussuunnitelman täytäntöönpanoon, ei ole vakuuttava. Kuten komissio on kirjelmissään perustellusti huomauttanut, heti alusta lähtien on erittäin epätodennäköistä, että yksityinen sijoittava olisi suostunut hankkimaan kantajan kaikkien osakkeiden pelkän omistusoikeuden yrityksen saneeraamiseksi siten, että sillä olisi kuitenkin velvollisuus luovuttaa se takaisin kantajan entisille omistajille tiettynä ajankohtana selkeästi symbolista vastiketta vastaan. Asianosaiset ovat myös samaa mieltä siitä, että IFA oli julkisena elimenä etuoikeutettu velkoja. Tästä syystä sillä oli tietty mahdollisuus saada perityksi takaisin ainakin osa saatavistaan, jos yritys olisi asetettu selvitystilaan. Velkojen pääomaksi muuttamisen johdosta IFA:sta tuli sitä vastoin kantajan osakkeiden pääomistaja ja se oli näin ollen selvästi epäedullisemmassa asemassa. On kuitenkin kyseenalaista, että sellainen yksityinen toimija, jolla on etuoikeutettuja saatavia, olisi suostunut saattamaan itsensä tällaiseen tilanteeseen pääasiallisesti siinä tarkoituksessa, että se voisi valvoa sen velallisena olevan yrityksen rakenneuudistusta, vaikka varsinkin edellä 131 ja 132 kohdassa esitetyt seikat huomioon ottaen yrityksen elinkelpoisuuden palautumiseen ei kohtuudella voitu luottaa.

136 Tämän jälkeen on huomautettava, että kantajan ja Espanjan kuningaskunnan väite, jonka mukaan pääomaksi muuttaminen oli välttämätöntä kantajan selvitystilaan asettamisen välttämiseksi, ei ole asian kannalta ratkaiseva. Kantaja ja Espanjan kuningaskunta eivät erityisesti ole näyttäneet toteen, että esillä olevassa asiassa selvitystilaan asettaminen ei olisi ollut taloudellisesti IFA:n kannalta edullisempaa. Kuten edellä 135 kohdassa on jo korostettu, tämän elimen saatavat olivat etuoikeutettuja saatavia, joten se olisi todennäköisesti tällaisessa tilanteessa

saanut osan niistä takaisin. Kantaja ja Espanjan kuningaskunta eivät ole tuoneet lisäksi esiin yhtään vähänkään konkreettisempaa seikkaa tukeakseen näkemystä, jonka mukaan selvitystilamenettely olisi kuluttanut kantajan omaisuuden loppuun. Minkään perusteella ei voida myöskään päätellä, että Molinan perhe ei itse olisi voinut johtaa tällaista menettelyä tehokkaasti.

137 Tästä seuraa, että neljäs kanneperuste on hylättävä perusteettomana.

5. Viides kanneperuste, joka koskee kantajan hyväksi toteuttuja velkojen anteeksiantoja

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

138 Kantaja ja Espanjan kuningaskunta väittävät, etteivät julkisten elinten toukokuussa 1997 toteuttamat velkojen anteeksiannot ole perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

139 Ensinnäkin kantaja ja Espanjan kuningaskunta toteavat, että Espanjan 26.7.1922 annetulla lailla maksujen suorittamisen lakkauttamisesta otetaan käyttöön yleinen menettely, jota sovelletaan kaikkiin vaikeuksissa oleviin yrityksiin ja jolla pyritään suojaamaan niin yksityisten kuin julkistenkin velkojien etuja. Edellytys tuen erityisyydestä, joka on yksi valtiontuen käsitteen tunnusomaisista piirteistä, ei näin ollen ole täyttynyt esillä olevassa asiassa (asia C-200/97, Ecotrade, tuomio 1.12.1998, Kok. 1998, s. I-7909). Ne toteavat vielä, että maksujen suorittamisen lakkauttamista koskeva menettely on tuomioistuinmenettelyä ja että Espanjan tuomioistuin tutkii tämän menettelyn yhteydessä toteutettujen toimenpiteiden yhteensoveltuvuuden sovellettavan Espanjan lainsäädännön kanssa.

140 Toiseksi kantaja huomauttaa, että sen yksityiset velkojat ovat suostuneet tekemään merkittävän uhrauksen kun ne ovat antaneet velkansa anteeksi. Se toteaa, että velkojien määrä oli 400 eikä 386, että sen velkaantuneisuuden osuus yksityiseen sektoriin nähden oli yli 4,4 prosenttia sen kokonaisvelkojen määrästä ja että komissio on jättänyt ottamatta huomioon tarkastelussaan suuret yksityiset velkojat, joista eräiden saatavat olivat etuoikeutettuja. Riidanalaisen päätöksen 43 perustelukappaleessa oleva taulukko, jossa on esitetty ainoastaan kahdeksan yksityistä velkojaa, ei näin ollen ole edustava. Se toteaa myös vielä kerran, että yksityiset velkojat olivat antaneet velkoja keskimääräisesti enemmän (59,58 prosenttia) anteeksi kuin julkiset velkojat (50,75 prosenttia). Espanjan kuningaskunta väittää, että julkisten elinten toteuttamilla velan anteeksiannoilla ei pyritty suosimaan kantajaa, vaan niiden tarkoituksena oli se, että kyseiset elimet voisivat saada perityksi takaisin mahdollisimman suuren osan saatavistaan. Kantaja korostaa, että anteeksi annettujen velkojen määrät vahvistettiin kaikkien velkojien hyväksymän menetelmän mukaisesti, ja kyseistä menetelmää sovellettiin erotuksetta julkisiin ja yksityisiin velkojiin. Lisäksi kantaja arvostelee komissiota siitä, ettei tämä ole tarkentanut riidanalaisessa päätöksessä sitä, että Junta de Andalucíalla ja sosiaaliturvaviranomaisella olevat kiinnitykset kattoivat ainoastaan osan niiden saatavista, ja se väittää ilmoittaneensa komissiolle, että Banco Atlántico oli myöntänyt kantajalle 24.1.1994 ensimmäiselle etusijalle kuuluvan kiinnelainan.

141 Erityisesti IFA:n osalta kantaja ja Espanjan kuningaskunta väittävät, että tämä on toiminut yksityisen sijoittajan tavoin luopuessaan 99 prosenttisesti saatavansa takaisin maksamisesta. Tällä tavalla kyseinen elin on nimittäin velkojen anteeksiantamisensa määrällä nostanut osuutensa arvoa yrityksen pääomasta 80,6 prosenttiin. Kantaja toteaa vielä, että rakenneuudistussuunnitelman mukaan oli välttämätöntä lopettaa maksujen suorittamisen lakkauttamista koskeva menettely ja että IFA:n oli yrityksen pääosakkeenomistajana vähennettävä yrityksen rahoituskuluja. Se korostaa, että GEA-päätöksessään komissio on hyväksynyt sellaiset julkisten elinten toteuttamat velkojen anteeksiannot, joiden määrä oli 78 prosenttia niillä olevista saatavista, vaikka ne eivät olleet kyseisen yrityksen osakkeenomistajia.

142 Sosiaaliturvaviranomaisen osalta kantaja huomauttaa, että sen anteeksiantamien velkojen osuus oli ainoastaan 53,41 prosenttia sillä olevien saatavien määrästä eli huomattavasti pienempi kuin mitä yksityiset velkojat olivat keskimäärin antaneet anteeksi ja melkein sama kuin mitä kaikki velkojat olivat keskimäärin antaneet anteeksi (53,24 prosenttia). Espanjan kuningaskunta korostaa, että jos sosiaa-

liturvaviranomainen olisi osallistunut sopimukseen velkojen anteeksiantamisesta, se olisi antanut anteeksi 98,8 prosenttia sillä olevista saatavista. Se tarkentaa, että kiinnityksellä turvattujen saataviensa osalta kyseinen julkinen elin ei ollut antanut mitään anteeksi. Muiden saataviensa osalta, joilla oli tavallinen etuoikeus, sen toteuttaman anteeksiannon osuus (56 prosenttia) vastasi sitä keskimäärää, jonka verran yksityiset velkojat olivat antaneet velkojaan anteeksi. Komissio ei sitä paitsi ole maininnut siitä, että sosiaaliturvaviranomainen oli käyttänyt pidättäytymisoikeuttaan kaikkien saataviensa osalta ja vahvistanut kiinnityksiään. Tämän lisäksi kyseinen julkinen elin oli edellyttänyt, että velkojen anteeksiantoa koskevan sopimuksen osapuolina olevien velkojien oli etukäteen hyväksyttävä sen kantajan kanssa tekemä yksittäinen sopimus ennen kuin kyseinen sopimus voitiin panna täytäntöön. Kantaja ja Espanjan kuningaskunta vetoavat Porcelanas del Norte SAL (Ponsal)/Comercial Europea de Porcelanas SAL (Comepor) -nimiselle yritykselle myönnetystä valtion tuesta 14 päivänä heinäkuuta 1998 tehtyyn komission päätökseen 1999/88/EY (EYVL 1999, L 29, s. 28; jäljempänä Ponsal-päätös).

143 Veroviranomaisen osalta kantaja korostaa, ettei sen saatavan vakuutena ollut kiinnitystä ja että sen toteuttaman velkojen anteeksiannon osuus oli ainoastaan 36,49 prosenttia edellä olevan saatavan määrästä, eli selvästikin prosentuaalisesti vähemmän kuin mitä julkiset ja yksityiset velkojat olivat keskimäärin antaneet anteeksi. Espanjan kuningaskunta korostaa, että kyseinen julkinen elin oli käyttänyt pidättäytymisoikeuttaan ja että jos se olisi osallistunut sopimukseen velkojen anteeksiantamisesta, sen anteeksiannon osuus olisi ollut 98,8 prosenttia sen saatavan määrästä. Kantaja ja Espanjan kuningaskunta toteavat vielä, että veroviranomainen oli edellyttänyt, että velkojen anteeksiantoa koskevan sopimuksen osapuolina olevien velkojien oli etukäteen hyväksyttävä sen kantajan kanssa tekemä yksittäinen sopimus ennen kuin kyseinen sopimus voitiin panna täytäntöön. Kantaja vetoaa lopuksi GEA-päätökseen.

144 Confederación Hidrográfica del Guadalquivirin anteeksi antamien velkojen osalta kantaja toteaa, että anteeksianto koski ainoastaan 45,84:ää prosenttia sen saatavista, toisin sanoen prosenttimäärältään vähemmän kuin mitä julkiset ja yksityiset velkojat olivat keskimäärin antaneet velkoja anteeksi.

145 Ayuntamiento de Jaénin ja Junta de Andalucían osalta se huomauttaa lopuksi, että näiden saatavien osuus oli ainoastaan viisi prosenttia julkisten saatavien

kokonaismäärästä, eikä niiden saatavien vakuutena ollut kiinnitystä. Kantaja ja Espanjan kuningaskunta väittävät, että kyseiset elimet olivat luopuneet käyttämästä pidättäytymisoikeuttaan ja osallistuneet sopimukseen velkojen anteeksiantamisesta pystyäkseen saamaan takaisin mahdollisimman suuren osuuden omista saatavistaan. Komissio on hyväksynyt tällaisen näkemyksen Llodiossa (Álava) sijaitsevalle Compañía Española de Tubos por Extrusión SA:lle myönnetystä valtion tuesta 30 päivänä heinäkuuta 1996 tekemässään päätöksessä 97/21/EY, EHTY (EYVL 1997, L 8, s. 14).

146 Komissio väittää puolestaan, että julkisten velkojien toteuttama velkojen anteeksianto ei täytä yksityistä sijoittajaa koskevaa arviointiperustetta, ja sitä on näin ollen pidettävä valtiontukena.

147 Se huomauttaa aluksi, ettei se ole milloinkaan kiistänyt sitä, etteivätkö kyseiset velkojen anteeksiannot olisi olleet Espanjan maksujen suorittamisen lakkauttamista koskevan lainsäädännön mukaisia, ja että se on vain arvioinut julkisten velkojien käyttäytymistä suhteessa yksityisten velkojien käyttäytymiseen. Se väittää, että Espanjan toimivaltainen tuomioistuin ja yksityiset velkojat eivät ilmiselvästikään vastustaisi pääasiallisena velkojana olevan valtion päätöstä tehdä vapaaehtoisesti yksityisiä velkojia paljon merkittävämpi uhraus.

148 Lisäksi komission mukaan se, että konkurssimenettely on luonteeltaan yleinen, ei merkitse sitä, etteikö viranomaisten tämän menettelyn yhteydessä toteuttamaan toimenpiteeseen voisi liittyä valtiontukea (julkisasiamies Fennellyn ratkaisuehdotus em. asiassa Ecotrade, Kok. 1998, s. I-7910, 31 ja 32 kohta).

149 Komissio viittaa tämän jälkeen valtion suorittamia pääomansiirtoja koskevaan tiedonantoonsa (Euroopan yhteisöjen tiedote N:o 9/1984) ja korostaa, että sellainen julkisen vallan osallistuminen yritykseen, joka toteutetaan samaan aikaan kuin yksityisten osallistuminen, ei ole valtiontukea, jos yksityisen sijoittajan hallussa olevalla osuudella on tosiasiallista taloudellista merkitystä. Analogisesti päätellen se katsoo, että "julkisten velkojen anteeksiannon voidaan katsoa nou-

dattavan yksityisen sijoittajan kriteerejä eikä sen katsota olevan valtiontukea, jos yksityisten velkojien samaan aikaan toteuttama velan anteeksianto on yhtä merkittävä ja tosiasiallinen". Esillä olevassa asiassa kyseinen edellytys ei kuitenkaan komission mukaan ole täyttynyt, koska kantajan velkaantuneisuuden osuus yksityiseen sektoriin nähden oli ainoastaan 4,4 prosenttia sen kokonaisvelkaantumisen määrästä ja koska yksityisten velkojien toteuttaman velkojen anteeksiannon keskimääräinen prosenttiosuus oli paljon pienempi kuin julkisten velkojien. Komissio huomauttaa myös, että julkisilla velkojilla oli "tietty etusija selvitystilamenettelyssä" ja että sosiaaliturvaviranomaisen merkittävien saatavien vakuutena oli kiinnitys. Se katsoo, ettei asian kannalta ole merkitystä sillä Espanjan kuningaskunnan väitteellä, joka koskee sitä menetelmää, jonka mukaisesti velkojen anteeksiannon määrä vahvistettiin (ks. edellä 140 kohta).

150 IFA:n osalta komissio epäilee sitä, että kyseisen elimen hallussa olevat osakkeet olisivat voineet nousta arvossa siinä määrin kuin kantaja ja Espanjan kuningaskunta ovat väittäneet, kun otetaan huomioon kantajan korkea velkaantuneisuuden aste. Se huomauttaa, etteivät nämä ole missään tapauksessa esittäneet näkemyksensä tueksi numeroihin perustuvaa arviointia. Se muistuttaa, ettei myöskään yrityksen pääomarakenteen vahvistamista ole toteutettu yksityistä sijoittaja koskevan arviointiperusteen mukaan. Se riitauttaa lopuksi GEA-päätökseen tehdyn viittauksen merkityksellisyyden.

151 Sosiaaliturvaviranomaisen osalta komissio väittää, etteivät Espanjan viranomaiset ole ilmoittaneet sille sosiaaliturvaviranomaiselle annettujen kiinnitysten vahvistamisesta. Se toteaa, että 19.12.1997 tekemissään huomautuksissa Espanjan viranomaiset olivat ilmoittaneet, että sosiaaliturvaviranomainen oli antanut velkoja anteeksi 98,75 prosenttia niiden saatavien osalta, joihin sillä oli yksikertainen etusija, ja ne olivat ryhtyneet toimiin saataviensa vakuutena olevan kiinnityksen "kuolettamiseksi". Se huomauttaa lisäksi, että Ponsal-päätöksen taustalla olevassa asiassa Espanjan viranomaiset olivat osoittaneet numeroin, että kaikista Espanjan lainsäädännön mukaisista selvitystilamenettelyistä se, joka oli valittu, oli ainoa, jonka perusteella julkiset velkojat saattoivat saada takaisin ainakin neljänneksen saataviensa määrästä. Esillä olevassa asiassa komissiolle ei kuitenkaan ole esitetty tämäntyyppistä numeroihin perustuvaa erittelyä.

152 Veroviranomaisen toteuttaman velkojen anteeksiannon osalta komissio myöntää, että veroviranomainen antoi velkoja anteeksi suhteellisesti vähemmän kuin muut julkiset elimet, mutta sen mielestä huomioon on otettava "julkisten saatavien kokonaismäärä" (ks. jäljempänä 155 kohta). Se toteaa lisäksi, ettei GEA-päätökseen tehdyllä viittauksella ole esillä olevan asian kannalta merkitystä.

153 Confederación Hidrográfica del Guadalquivirin osalta komissio huomauttaa, että kyseinen elin oli etuoikeutettu velkoja, ja se oli antanut velkoja anteeksi yhtä paljon, muttei kuitenkaan vähemmän kuin ne yksityiset velkojat, joilla oli samansuuruisia etuoikeudettomia saatavia.

154 Ayuntamiento de Jaénin ja Junta de Andalucían osalta se korostaa, että kyseiset kaksi elintä ovat antaneet velkoja anteeksi huomattavasti enemmän kuin yksityiset velkojat. Se toteaa vielä, että Junta de Andalucíalla oli 21 miljoonan ESP:n suuruinen kiinnitys.

155 Komissio korostaa, että eri julkisten elinten myöntämiä velan anteeksiantoja on tutkittava kokonaisvaltaisesti eikä tapauskohtaisesti "ottaen huomioon julkisten velkojien saatavien kokonaismäärä suhteessa yksityisiin velkojiin ja kummankin tekemät uhraukset, joita vastaan ne luopuivat saatavistaan". Tältä osin se toteaa etenkin, että julkiset velkojat IFA mukaan lukien olivat antaneet velkoja anteeksi keskimäärin 72,62 prosenttia kun taas yksityisten velkojat ainoastaan 59,58 prosenttia.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

156 Aluksi on muistutettava, että valtion toimenpiteen erityisyys eli sen valikoivuus on yksi perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun valtiontuen

käsitteen tunnusomaisista piirteistä. Tältä osin on tutkittava, hyödyttääkö kyseessä oleva toimenpide ainoastaan tiettyjä yrityksiä tai tiettyjä toimialoja (asia C-241/94, Ranska v. komissio, tuomio 26.9.1996, Kok. 1996, s. I-4551, 24 kohta; em. asia Ecotrade, tuomion 40 ja 41 kohta ja asia T-55/99, CETM v. komissio, tuomio 29.9.2000, Kok. 2000, s. II-3207, 39 kohta).

157 Esillä olevassa asiassa kantajan ja Espanjan kuningaskunnan väite siitä, että Espanjan 26.7.1922 annetussa maksujen suorittamisen lakkauttamista koskevassa laissa otetaan käyttöön yleinen menettely, jota sovelletaan kaikkiin vaikeuksissa oleviin yrityksiin, on hylättävä. Vaikka on totta, ettei kyseistä lakia voida soveltaa valikoivasti tiettyihin yritysryhmiin tai toimialoihin, on kuitenkin todettava, että komission arvostelemat velkojen anteeksiannot eivät välittömästi perustu kyseiseen lakiin vaan kyseisten julkisten elinten harkintavaltansa nojalla tekemään päätökseen. Oikeuskäytännön mukaan jos elimellä, joka myöntää taloudelliset edut, on harkintavaltaa määrittää toimenpiteen edunsaajat tai ehdot, toimenpidettä ei voida pitää yleisluonteisena (asia C-256/97, DM Transport, tuomio 29.6.1999, Kok. 1999, s. I-3913, 27 kohta).

158 Myöskään väitettä, jonka mukaan riidanalaiset velan anteeksiannot on toteutettu tuomioistuinmenettelyn yhteydessä ja asiaan sovellettavan Espanjan lainsäädännön mukaisesti, ei voida hyväksyä. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan näet perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa ei tehdä eroa valtioiden toimenpiteiden syiden tai tavoitteiden perusteella vaan niiden vaikutusten perusteella (asia C-480/98, Espanja v. komissio, tuomio 12.10.2000, Kok. 2000, s. I-8717, 16 kohta ja em. asia CETM v. komissio, tuomion 53 kohta).

159 On muistutettava, että perustamissopimuksessa määritellyn valtiontuen käsite on oikeudellinen ja sitä on arvioitava objektiivisten seikkojen perusteella. Tämän takia yhteisöjen tuomioistuinten on lähtökohtaisesti valvottava kokonaisvaltaisesti sitä, kuuluuko jokin toimenpide perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan

soveltamisalaan, ottaen huomioon niiden käsiteltävänä olevaan asiaan liittyvät konkreettiset seikat samoin kuin se, onko komission arvio tekninen tai monimutkainen (asia C-83/98 P, Ranska v. Ladbroke Racing ja komissio, tuomio 16.5.2000, Kok. 2000, s. I-3271, 25 kohta).

160 Riidanalaisessa päätöksessä komissio on arvioidessaan sitä, ovatko velan anteeksiannot valtiontukea, soveltanut yksityistä sijoittajaa koskevaa arviointiperustetta ja tehnyt eron IFA:n ja muiden kyseessä olevien julkisten elinten välillä.

161 Komissio on aluksi todennut IFA:n myöntämän velan anteeksiannon osalta, ettei sitä voitu perustella sillä, että "[kantaja] toimi [kyseisen elimen] osakkaan ominaisuudessa" (riidanalaisen päätöksen 64 perustelukappale). Se on todennut, että "valtion käyttäytyminen osakkaana on erotettava sen käyttäytymisestä julkisen vallan käyttäjänä" ja että "yksityiset yritykset ja niiden osakkaat eivät voi mitätöidä velkaansa valtiolle", ja päätellyt tämän jälkeen, että "kyseisten velkojen anteeksiantoa ei voida pitää yksityisen sijoittajan noudattamien kriteerien mukaisena" (riidanalaisen päätöksen 64 perustelukappale).

162 Komission edellä olevassa kohdassa esitetyillä toteamuksilla ei ole sellaisia sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa kantajan etuihin. Kuten riidanalaisen päätöksen 64, 90 ja 97 perustelukappaleessa on todettu, IFA:n toteuttaman velan anteeksiannon määrää ei ole otettu huomioon laskettaessa kantajalle myönnetyn tuen kokonaismäärää kaksinkertaisen laskennan välttämiseksi. Kyseinen anteeksianto koski nimittäin sellaisia IFA:n vuonna 1993 ja 1994 myöntämiä lainoja ja takauksia, jotka oli jo otettu laskennassa huomioon. Siten yksikään riidanalaisen päätöksen päätösosan artikla ei koske IFA:n toteuttamaa velkojen anteeksiantoa. Edellä mainittujen toteamusten perusteltavuuteen ei näin ollen tarvitse ottaa kantaa.

163 Komissio on nojautunut muiden julkisten elinten osalta arvioinnissaan periaatteeseen, jonka mukaan "julkisten velkojen anteeksiannon voidaan katsoa noudattavan yksityisen sijoittajan kriteerejä — — jos yksityisten velkojien samaan aikaan toteuttama velan anteeksianto on yhtä merkittävä ja tosiasiallinen" (riidanalaisen päätöksen 65 perustelukappaleen c kohta; ks. edellä 149 kohta).

164 Se on verrannut toisiinsa julkisten saatavien ja yksityisten saatavien kokonaismäärää, julkisten velkojien ja yksityisten velkojien toteuttaman velan anteeksiannon keskimääräistä prosenttiosuutta sekä julkisilla velkojilla ja yksityisillä velkojilla olevia etuoikeuksia ja kiinnityksiä (riidanalaisen päätöksen 65 ja 66 perustelukappale; ks. edellä 149, 152 ja 155 kohta). Se on todennut siten, että "[kantajan] velan osuus yksityiselle sektorille — — oli ainoastaan 4,4 prosenttia sen kokonaisvelasta" (riidanalaisen päätöksen 65 perustelukappaleen a kohta ja 66 perustelukappaleen ensimmäisen kohdan a alakohta), että julkiset velkojat olivat antaneet velkoja anteeksi suhteellisesti enemmän kuin yksityiset velkojat (riidanalaisen päätöksen 66 perustelukappaleen ensimmäisen kohdan b alakohta ja edellä 155 kohta) ja että yleisesti ottaen julkiset velkojat olivat yksityisistä velkojista poiketen "etuoikeutetussa asemassa tai niillä oli takeet" ja sosiaaliturvaviranomaisella oli jopa kiinnitys (riidanalaisen päätöksen 65 perustelukappaleen b kohta, 66 perustelukappaleen ensimmäisen kohdan c ja d alakohta sekä 66 perustelukappaleen toinen kohta). Komissio on päätellyt näiden seikkojen perusteella, että "julkisten velkojien osuus [oli] hyvin olennainen, kun taas yksityisten velkojien osuus [oli] mitätön, melkein olematon" (riidanalaisen päätöksen 66 perustelukappaleen toinen kohta) ja että julkisten elinten toteuttama velkojen anteeksianto ei noudattanut yksityistä sijoittajaa koskevaa arviointiperustetta.

165 Komission riidanalaisessa päätöksessä tällä tavoin omaksuma menettelytapa on epäasianmukainen, eikä sitä näin ollen voida hyväksyä.

166 Ensinnäkin julkisten elinten saatavien osuus vaikeuksissa olevan yrityksen velkojen kokonaismäärästä ei voi sinällään muodostaa ratkaisevaa tekijää arvioitaessa sitä, liittyykö näiden elinten kyseisen yrityksen hyväksi toteuttamiin

velkojen anteeksiantoihin valtiontukea. Jos kyseiselle tekijälle annettaisiin niinkin ratkaisevaa merkitystä kuin mitä komissio on tehnyt esillä olevassa asiassa, vaikeuksissa olevan yrityksen mahdollisuuksia järjestellä velkojaan rajoitettaisiin perusteettomasti silloin kun julkisten saatavien kokonaismäärä on suurempi kuin yksityisten saatavien kokonaismäärä. Päinvastoin siinä tapauksessa, jossa yksityisten saatavien kokonaismäärä on suurempi kuin julkisten saatavien kokonaismäärä, julkisen elimen toteuttamaa velan järjestelyyn liittyvää toimenpidettä olisi vaikea pitää valtiontukena.

167 Toiseksi on joka tapauksessa todettava, ettei kyseessä olevien julkisten elinten tarvinnut toteuttaessaan riidanalaiset velkojen anteeksiannot toimia sellaisten julkisten sijoittajien tavoin, joiden toimintaa olisi vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan (em. asia DM Transport, tuomion 24 kohta) verrattava sellaisen yksityisen sijoittajan toimintaan, joka harjoittaa kokonaisvaltaista tai alakohtaista rakennepolitiikkaa ja joka haluaa saada sijoitetuille pääomille tuottoa pitkällä aikavälillä. Kyseisiä elimiä on tosiasiassa verrattava sellaiseen yksityiseen velkojaan, joka pyrkii perimään takaisin saatavansa velalliselta, joka on taloudellisissa vaikeuksissa (ks. vastaavasti asia C-342/96, Espanja v. komissio, tuomio 29.4.1999, Kok. 1999, s. I-2459, 46 kohta ja em. asia DM Transport, tuomion 24 kohta).

168 Kun yritys, jonka taloudellinen asema on huonontunut merkittävästi, ehdottaa velkojilleen sellaista sopimusta tai joukkoa sopimuksia, jotka koskevat sen velkojen järjestelyä, tilanteensa korjaamiseksi ja selvitystilaan asettamisen välttämiseksi, kunkin velkojan on tehtävä päätös yhtäältä sen summan osalta, jota sille tarjotaan ehdotetun sopimuksen pohjalta, ja toisaalta sen summan osalta, jonka se arvioi voivansa saada takaisin yrityksen mahdollisen selvitystilaan asettamisen jälkeen. Sen päätökseen vaikuttaa joukko tekijöitä, kuten se, onko se kiinteistöpanttivelkoja, etuoikeutettu vai tavallinen velkoja, sen hallussa mahdollisesti olevien vakuuksien luonne ja merkitys, sen tekemä arviointi yrityksen selviämismahdollisuuksista, ja se hyöty, jonka se saa, jos yritys asetetaan selvitystilaan. Jos esimerkiksi ilmenee, että siinä tapauksessa, että yritys asetetaan selvitystilaan, yrityksen varallisuuden realisoinnista saadaan riittävästi rahaa ainoastaan kiinnityksellä turvattujen saamisten ja etuoikeutettujen saamisten maksamiseen, tavallisilla saamisilla ei ole mitään arvoa. Tällaisessa tilanteessa se, että tavallinen velkoja luopuu merkittävästä osasta saamisiaan, ei merkitse todellista uhrausta.

169 Tästä seuraa varsinkin, että silloin kun niitä tekijöitä, joiden perusteella velkoja päättää siitä, kuinka kiinnostava sille tarjottu mahdollisuus on, ei tunneta, pelkästään sen perusteella, että niiden summien välillä, joista eri velkojaryhmät ovat luopuneet, on ilmeinen epäsuhde, ei yksinään voida tehdä mitään johtopäätöksiä niistä syistä, joiden vuoksi kyseiset velkojaryhmät ovat päättäneet hyväksyä ehdotetut velkojen anteeksiannot.

170 Esillä olevassa asiassa komission oli näin ollen ratkaistava kunkin asianomaisen julkisen elimen osalta ja juuri edellä mainitut tekijät huomioon ottaen, oliko kyseisen elimen toteuttama velan anteeksianto olennaisesti suurempi kuin sellaisen hypoteettisen yksityisen velkojan, jonka tilannetta kantajaan nähden voidaan verrata asianomaisen julkisen elimen tilanteeseen ja joka pyrkii perimään takaisin saataviaan velalliselta (em. asia DM Transport, tuomion 25 kohta).

171 On kuitenkin todettava, ettei komissio ole tehnyt tällaista erittelyä. Se on pääasiassa tyytynyt vain arvioimaan julkisten velkojien kokonaistilannetta yksityisten velkojien kokonaistilanteeseen nähden ja tehnyt ratkaisevat johtopäätökset sen perusteella, että se on vain vertaillut toisiinsa julkisten ja yksityisten saatavien kokonaismäärää sekä julkisten velkojien ja yksityisten velkojien toteuttaman velan anteeksiannon keskimääräistä prosenttimäärää, ja sen perusteella, että se on todennut, että julkisilla velkojilla oli toisin kuin suurella osalla yksityisistä velkojista etuoikeuksia ja jopa kiinnityksiä. Vaikka julkisten velkojien ja yksityisten velkojien toteuttamien velan anteeksiantojen välistä ilmeistä epäsuhdetta voidaan pitää osoituksena mahdollisesta valtiontuesta, tämä seikka ei kuitenkaan itsessään vapauta komissiota sen velvollisuudesta tutkia, olivatko esillä olevan asian olosuhteet huomioon ottaen julkisten velkojien toteuttamat velkojen anteeksiannot suurempia kuin mitä kaupalliset vaatimukset huomioon ottaen on hyväksyttävissä siten, että ne ovat perusteltavissa ainoastaan halulla myöntää kyseiselle yritykselle etuus.

172 Esimerkiksi sosiaaliturvaviranomaisen tilanne osoittaa, ettei komission riidanalaisessa päätöksessä omaksumaa näin suuripiirteistä lähestymistapaa voida hyväksyä. Riidanalaisen päätöksen 43 perustelukappaleesta ilmenee, että kysei-

sellä elimellä oli kiinnityksiä 630 miljoonan ESP:n arvosta, että sen saatavan kokonaismäärä oli noin 1,479 miljardia ESP ja että se oli myöntänyt velkaa anteeksi 789,938 miljoonaa ESP. Oikeudenkäyntiasiakirjoista ilmenee lisäksi, että sosiaaliturvaviranomainen oli etuoikeutettu velkoja viimeksi mainitun summan osalta. Toisin sanoen takaisinmaksu, josta se luopui, koski ainoastaan sen niitä saatavia, joiden vakuutena ei ollut kiinnitystä. Kysymys siitä, olisiko yksityinen velkoja antanut anteeksi nämä velat, joiden vakuutena ei ollut kiinnitystä, riippuu olennaisesti siitä, olisiko se voinut asianomaisen yrityksen selvitystilaan asettamisen yhteydessä saada takaisin suuremman osan kyseessä olevista saatavista. Toisin sanoen sosiaaliviranomaisen esillä olevassa asiassa tekemän uhrauksen aitous riippuu siitä, miltä osin etuoikeutetut velkojat olisivat saaneet maksun, jos yritys olisi asetettu selvitystilaan.

173 Tarvitsematta ottaa kantaa asianosaisten esittämiin muihin väitteisiin, edellä olevasta seuraa, että viides kanneperuste on todettava perustelluksi. Tämän johdosta riidanalaisen päätöksen 1 ja 3 artikla on kumottava siltä osin kuin ne koskevat valtion elinten velan anteeksiannon muodossa myöntämää valtiontukea.

6. Kuudes kanneperuste, joka koskee tosiseikkojen osalta tehtyä ilmeistä arviointivirhettä tarkasteltaessa yleisesti eri toimenpiteitä

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

174 Kantaja viittaa väitteisiin, jotka se on esittänyt viiden edeltävän kanneperusteensa tueksi, ja toteaa, että komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen, jonka vuoksi riidanalainen päätös on virheellinen kokonaisuudessaan, koska se on katsonut, että vuonna 1993 ja 1994 myönnetyt lainat ja takaukset eivät kuulu aikaisemmin hyväksyttyjen yleisten tukiohjelmien soveltamisalaan eikä se ole erottanut niitä

toukokuusta 1995 lukien myönnetyistä tuista, koska se on katsonut, että vuoden 1995 toukokuun ja joulukuun välisenä aikana myönnetyt tuet eivät ole suuntaviivoissa tarkoitettua pelastustukea, koska se on todennut, että rakenneuudistussuunnitelman mukaan kantajan tuotantokapasiteettia oli tarkoitus nostaa, koska se on todennut julkisten elinten toteuttamat velan anteeksiannot yhteismarkkinoille soveltumattomiksi, koska se on tulkinnut yksipuolisesti kantajan taloudellista tulosta ja kolmansien osapuolten osoittamaa ilmeistä kiinnostusta ostaa kantajana oleva yritys, koska se on arvioinut virheellisesti rakenneuudistussuunnitelman sisältöä ja vaikutuksia sekä koska se ei ole ottanut huomioon Jaénin maakuntaan liittyviä ominaispiirteitä.

175 Espanjan kuningaskunta toteaa puolestaan, että riidanalainen päätös perustuu joukkoon totuudenvastaisia ja puutteellisia seikkoja.

176 Ensinnäkin komissio on katsonut riidanalaisen päätöksen 15 perustelukappaleessa virheellisesti, että sen, että komissio aloitti hallinnollisen menettelyn, ja sen, että julkiset elimet antoivat velkoja anteeksi, välillä olisi syy-yhteys.

177 Toiseksi komissio on jättänyt riidanalaisen päätöksen 18 perustelukappaleen a kohdassa mainitsematta, että kantajan tuotannon osuus oli ainoastaan 2,4 prosenttia 50 suurimman kotimaisen yrityksen tuotannosta ja 0,7 prosenttia kotimaisesta tuotannosta.

178 Kolmanneksi komissio on antanut riidanalaisen päätöksen 19 perustelukappaleessa virheellisesti ymmärtää, että Molinan perhe olisi saanut 31.12.1997 automaattisesti ja vastikkeetta takaisin täyden omistusoikeuden kantajan osakkeisiin.

179 Neljänneksi komissio on jättänyt ottamatta huomioon sen, että 24.10.1995 myönnettyjen lainojen korkokantaa oli muutettu taannehtivasti.

180 Viidenneksi komissio ei ole tarkentanut riidanalaisen päätöksen 27 perustelukappaleessa, että kantajan vuotta 1995 koskevat tuotantoluvut olivat tuotantolukuja, jotka koskivat syvää kriisiajanjaksoa.

181 Kuudenneksi komissio on antanut riidanalaisen päätöksen 28—32 perustelukappaleessa ymmärtää, että pääomasijoitukset tehtiin jatkuvasti rahoitusvaroista mielivaltaisesti ja epäjohdonmukaisesti, vaikka ne olivatkin tarkasti rakenneuudistussuunnitelman mukaisia.

182 Seitsemänneksi riidanalaisen päätöksen 33 perustelukappaleessa olevassa taulukossa ei ole esitetty vuoden 1997 neljää ensimmäistä kuukautta koskevia tietoja, vaikka ne ilmensivätkin yrityksen elpymistä.

183 Kahdeksanneksi riidanalaisen päätöksen 34 perustelukappaleessa on rakenneuudistussuunnitelmaan sisältyviä ennusteita koskevia arvoarvostelmia.

184 Yhdeksänneksi riidanalaisen päätöksen 35 perustelukappaleessa on jätetty mainitsematta tiettyjä merkittäviä tietoja, jotka koskevat kantajan eri tuotantoyksikköjen tilannetta 31.12.1996.

185 Kymmenenneksi riidanalaisen päätöksen 37 perustelukappaleessa komissio ei ole viitannut lainkaan "[Espanjan viranomaisten] yrityksiin osoittaa, ettei niillä markkinoilla, joilla [kantaja] toimi, ollut rakenteellista tuotannon ylikapasiteettia, ja että vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan oli olematon".

186 Yhdenneksitoista komissio ei ole tarkentanut riidanalaisen päätöksen 46 perustelukappaleessa sitä, että rehujen tuotantoyksikön tuotanto oli ainoastaan 20 000 tonnia vuodessa, eikä sitä, että Espanjan viranomaiset olivat vedonneet päätökseen 94/173/EY.

187 Kahdenneksitoista komissio ei ole ottanut riidanalaisen päätöksen 48 perustelukappaleessa huomioon Espanjan viranomaisten 16.3.1998 päivätyn kirjeen täsmällistä sisältöä. Siinä ei ole mainittu komission ja Espanjan viranomaisten välillä pidettyjä epävirallisia tapaamisia eikä 2.7.1998 päivättyä kirjettä, jossa Espanjan viranomaiset totesivat tiettyjen yritysten ilmoittaneen olevansa selvästi kiinnostuneita ostamaan kantajan.

188 Kolmanneksitoista riidanalaisen päätöksen 50 perustelukappaleessa komissio on jättänyt mainitsematta Espanjan viranomaisten 21.10.1998 päivättyyn kirjeeseen sisältyneet tiedot, jotka osoittivat yrityksen tilanteen olevan hyvässä kunnossa. Komissio on vedonnut ainoastaan erään potentiaalisen ostajan esittämän tarjouksen ehtoihin, tarkentamatta kuitenkaan, että myyntimenettely oli aloitettu julkisuus- ja kilpailusääntöjä noudattaen ja että Espanjan viranomaiset olivat sovittaneet toimintansa yhteen sen yksiköiden kanssa.

189 Komission mielestä kuudes kanneperuste on hylättävä perusteettomana.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

190 On todettava, että kantaja ja Espanjan kuningaskunta esittävät tosiseikkojen osalta tehtyä ilmeistä arviointivirhettä koskevassa kanneperusteessaan ainoastaan joukon sellaisia konkreettisia väitteitä, jotka on jo tutkittu tässä tuomiossa tai jotka ovat asian kannalta merkityksettömiä.

191 Kantajan esittämät eri väitteet (edellä 174 kohta) on jo hylätty perusteettomina viiden ensimmäisen kanneperusteen yhteydessä.

192 Espanjan kuningaskunnan esittämistä väitteistä (edellä 176—188 kohta) ensimmäinen, toinen, seitsemäs, kahdennestoista ja kolmannestoista ovat asian kannalta merkityksettömiä tai ne ovat tosiseikkoihin perustumattomia. Muut väitteet on jo hylätty perusteettomina viiden ensimmäisen kanneperusteen tutkinnan yhteydessä.

193 Kuudetta kanneperustetta ei tämän perusteella voida hyväksyä.

7. Seitsemäs kanneperuste, joka koskee perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a alakohdan rikkomista

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

194 Kantaja korostaa, että komissio voi perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a alakohdan tai 3 kohdan c alakohdan mukaan todeta yhteismarkkinoille

yhteensoveltuviksi tuet, joilla pyritään edistämään epäsuotuisien alueiden kehitystä. Se toteaa, että Jaénin maakunta sijaitsee sellaisella harvaanasutulla alueella, jolla elintaso on erittäin alhainen ja jolla vajaatyöllisyys on vakava ongelma. Yrityksen toiminnan lopettaminen olisi johtanut kyseisessä maakunnassa teollisuuden romahtamiseen ja vähentänyt merkittävästi mahdollisuuksia luoda vaurautta.

195 Kantaja arvostelee komissiota siitä, ettei tämä ole katsonut mahdolliseksi soveltaa kantajaan a alakohdassa määrättyä poikkeusta pelkästään sillä perusteella, että "kyseessä on selvästi alakohtainen tuki" (riidanalaisen päätöksen 104 perustelukappale). Ilmaisun "selvästi" käyttäminen ei nimittäin sulje pois sitä, etteikö tuki voisi olla myös luonteeltaan alueellinen.

196 Kantaja toteaa vielä, että perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a alakohdan nojalla myönnetyn tuen on edistettävä alueen kehitystä pitkällä tähtäimellä. Se huomauttaa, että komission päätöskäytännön mukaan tämän ehtona on asianomaisen yrityksen elinkelpoisuuden palauttaminen, mitä esillä olevassa asiassa ei voida kiistää.

197 Espanjan kuningaskunta väittää, että asianomainen tuki voidaan hyväksyä perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a alakohdan nojalla jo pelkästään sen perusteella, että Jaénin maakunnassa oli erityisen paljon työttömyyttä. Se korostaa, että tuen myöntämisellä kantajalle pyrittiin ainoastaan välttämään se, että erittäin epäsuotuisalta alueelta häviäisi 500 työpaikkaa. Se katsoo, että komissio ei ole esittänyt selvästi ja riittävän perustellusti päättelyään kun se on katsonut, ettei edellä mainittua määräystä voitu soveltaa sillä perusteella, ettei "kyseistä tukea ole tarkoitettu alueellisena tukena uusille investoinneille tai työpaikkojen perustamiselle eikä infrastruktuurissa esiintyvien puutteiden poistamille myönnettäväksi horisontaalisesti alueen kaikille yrityksille". Yhteisöjen tuomioistuin on näet Espanjan kuningaskunnan mukaan todennut edellä mainitussa asiassa Espanja vastaan komissio 14.9.1994 antamassaan tuomiossa, että se, että tuki on myönnetty tapauskohtaisten päätösten perusteella, ei voi estää katsomasta kyseistä tukea aluetueksi.

198 Komissio viittaa perusteluihin, jotka se on esittänyt kolmannen kanneperusteen yhteydessä (ks. edellä 76 kohta), ja toteaa, että seitsemäs kanneperuste on hylättävä perusteettomana.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

199 Perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaan yhteismarkkinoille soveltuvana voidaan pitää "tukea taloudellisen kehityksen edistämiseen alueilla, joilla elintaso on poikkeuksellisen alhainen tai joilla vajaatyöllisyys on vakava ongelma".

200 Kuten edellä 48 kohdassa on jo todettu, komissiolla on laaja harkintavalta perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan soveltamisalaan kuuluvissa asioissa ja yhteisöjen tuomioistuinten valvonnan on tältä osin kohdistuttava ainoastaan siihen, että menettelyä ja perusteluvelvollisuutta koskevia sääntöjä on noudatettu, että tosiseikat pitävät asiallisesti paikkansa, että näitä tosiseikkoja ei ole arvioitu ilmeisen virheellisesti ja ettei harkintavaltaa ole käytetty väärin.

201 Komissio on antanut useasti jäsenvaltioille ja niille, joita asia koskee, tiedoksi ne arviointiperusteet, joiden mukaan sillä on tarkoitus tutkia perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan mukaisesti alueellisten tukien soveltuvuutta yhteismarkkinoille. Kyseiset arviointiperusteet on koottu yhteen selkeällä tavalla vuonna 1998 julkaistuihin komission alueellisia valtiontukia koskeviin suuntaviivoihin (EYVL C 74, s. 9).

202 Suuntaviivoissa todetaan, että aluetuet "eroavat muista julkisten tukien ryhmistä (erityisesti tutkimus- ja kehitystoiminnan tuki, ympäristötuki tai vaikeuksissa oleville yrityksille suunnattu tuki) siten, että ne on varattu tietyille erityisalueille

ja että niiden tavoitteena on näiden alueiden kehittäminen". Niissä todetaan myös, että "aluetuen tarkoituksena on kehittää vähemmän suotuisia alueita tukemalla investointeja ja uusien työpaikkojen luomista kestävän kehityksen periaatteen mukaisesti".

203 Alueellisia valtiontukia koskevissa suuntaviivoissa tarkennetaan lisäksi seuraavaa:

"Yhdelle yritykselle myönnetyllä yksittäisellä tilapäisellä (ad hoc) tuella tai yhdelle toimialalle rajoittuvalla tuella voi olla huomattava vaikutus kilpailuun kyseisillä markkinoilla, samalla kun tällaisen tuen vaikutukset alueelliseen kehitykseen ovat todennäköisesti liian rajoitetut. Sellaiset tuet kuuluvat yleensä erityisen tai alakohtaisen teollisuuspolitiikan alaan ja poikkeavat sen takia aluetukipolitiikan hengestä. Aluetukipolitiikassa ei pidä ottaa kantaa tuotantovoimavarojen toimialakohtaiseen ja toiminnalliseen jakautumiseen. Komissio katsoo, jollei toisin osoiteta, että tällaiset tuet eivät täytä edellisessä kohdassa mainittuja edellytyksiä.

Tämän vuoksi kyseisiä poikkeuksia ei periaatteessa myönnetä kuin monialaisille ja kaikille eri alojen yrityksille avoinna oleville tukiohjelmille, joita sovelletaan tietyllä tukialueella."

204 Kyseisten suuntaviivojen alaviitteessä 10 todetaan vielä, että "vaikeuksissa oleville yrityksille myönnettäviä tilapäisiä (ad hoc) tukia säädellään erityissäännöin eikä niitä pidetä aluetukina".

205 Riidanalaisessa päätöksessä komissio on katsonut ensin, ettei "kyseistä tukea ole tarkoitettu alueellisena tukena uusille investoinneille tai työpaikkojen perustamiselle eikä infrastruktuurissa esiintyvien puutteiden poistamiselle myönnettäväksi horisontaalisesti alueen kaikille yrityksille, vaan sitä on myönnetty määrätyn yrityksen pelastamiseksi ja rakenteen uudistamiseksi" ja että "näin ollen kyseessä on selvästi alakohtainen tuki, jota on arvioitava perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla, eikä kyseisessä määräyksessä edellytetä alueellisten seikkojen huomioon ottamista", ja todennut tämän jälkeen, ettei perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a alakohdassa määrättyä poikkeusta voitu soveltaa (104 perustelukappale).

206 Nämä toteamukset perustuvat edellä mainituissa alueellisia valtiontukia koskevissa suuntaviivoissa esitettyihin periaatteisiin, ja ne on tehty riittävän perustellun ja selvän päättelyn pohjalta.

207 Ne ovat lisäksi tosiasiallisesti perusteltuja, koska viiden ensimmäisen kanneperusteen tutkinnan perusteella ilmenee, että julkisten elinten toteuttamia velan anteeksiantoja lukuun ottamatta komissio on perustellusti katsonut, että riidanalainen tuki oli konkreettista tukea, jonka ainoana tarkoituksena oli yrityksen toiminnan jatkaminen.

208 Lisäksi on huomautettava, että komissio on vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen myönnettävää valtiontukea koskevien suuntaviivojen 3.2.3 kohdan (ks. edellä 109 kohta) mukaisesti ottanut väitettyä rakennusuudistustukea koskevassa arvioinnissaan täysin huomioon sen, että kantaja sijaitsi epäsuotuisalla alueella (edellä 110—114 kohta).

209 Edellä esitetystä seuraa, että komissio ei ole tehnyt ilmeistä arviointivirhettä katsoessaan, että riidanalaiseen tukeen ei voitu soveltaa perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a alakohdassa määrättyä poikkeusta. Tämän määräyksen väitettyä rikkomista koskeva kanneperuste on näin ollen hylättävä.

8. *Kahdeksas kanneperuste, jonka mukaan tuki ei ole vaikuttanut jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja jonka mukaan perusteluvelvollisuus on laiminlyöty tältä osin*

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

210 Kantaja ja Espanjan kuningaskunta väittävät, ettei komissio ole osoittanut, että riidanalainen tuki saattoi vaikuttaa yhteisön sisäiseen kauppaan. Ne väittävät myös, että riidanalainen päätös on tältä osin puutteellisesti perusteltu.

211 Kantaja korostaa, että yrityksellä oli ainoastaan 0,8 prosentin osuus Espanjan lihatuotteiden markkinoista ja että sen vienti yhteisöön oli merkityksetöntä. Se väittää, että se on ryhtynyt rakenneuudistussuunnitelmaa täytäntöönpantaessa tiettyihin tuotantokapasiteettinsa vähentämistoimenpiteisiin varmistaakseen sen, että tuki muuttaa vain minimaalisesti yhteisön sisäisen kaupankäynnin edellytyksiä.

212 Espanjan kuningaskunta väittää myös, että komissio on vain rajoittunut tutkimaan kantajan toiminnan kohteena olevien tuotteiden tuonnin ja viennin määrää. Se katsoo, että jos komissio olisi ottanut huomioon yrityksen aseman niillä eri markkinoilla, joilla se toimi, ja sen, että yrityksellä ei ollut vientiä yhteisöön, komissio olisi voinut tulla vain siihen tulokseen, ettei perustamissopimuksen 92 artikla ollut sovellettavissa.

213 Espanjan kuningaskunta esittää lisäksi seuraavat väitteet:

— Riidanalaisen päätöksen 67 perustelukappaleessa olevassa taulukossa komissio on vain toistanut Espanjan viranomaisten ilmoitukset, jotka koskivat tiettyjen tuotteiden vientiä ja tuontia vuonna 1997, eikä se ole maininnut mitään siitä, että kyseistä kauppaa oli käyty kolmansien maiden kanssa.

— Komissio ei ole perustellut sitä, minkä takia se valitsi vuoden 1997 vertailuvuodeksi.

214 Espanjan kuningaskunta toteaa lisäksi oikeuskäytäntöä koskevan tarkastelun perusteella ilmenevän, että pelkkä viittaus siihen, että asianomainen jäsenvaltio tuo maahan ja vie maasta kyseisiä tuotteita, ei riitä siihen, että tuen voidaan katsoa vaikuttaneen yhteisön sisäiseen kauppaan. Komission olisi pitänyt esittää myös muita seikkoja, joita ovat varsinkin kyseessä olevilla markkinoilla vallitseva tilanne, kantajan osuus kansallisista ja yhteisön markkinoista sekä jäsenvaltioiden väliset kyseisten tuotteiden ja palveluiden kauppavirrat (asia 323/82, Intermills v. komissio, tuomio 14.11.1984, Kok. 1984, s. 3809, Kok. Ep. VII, s. 667; yhdistetyt asiat 296/82 ja 318/82, Alankomaat ja Leeuwarder Papierwarenfabriek v. komissio, tuomio 13.3.1983, Kok. 1983, s. 809, Kok. Ep. VIII, s. 107; asia 310/85, Deufil v. komissio, tuomio 24.2.1987, Kok. 1987, s. 901; asia 57/86,

Kreikka v. komissio, tuomio 7.6.1988, Kok. 1988, s. 2855; asia 102/87, Ranska v. komissio, tuomio 13.7.1988, Kok. 1988, s. 4067; asia C-301/87, Ranska v. komissio, tuomio 14.2.1990, Kok. 1990, s. I-307, Kok. Ep. X, s. 319; em. asia Espanja v. komissio, tuomio 14.1.1997 ja asia T-214/95, Vlaams Gewest v. komissio, tuomio 30.4.1998, Kok. 1998, s. II-717).

215 Komission mielestä se on täyttänyt oikeuskäytännössä asetetut perusteluja koskevat vaatimukset.

216 Se korostaa, että riidanalaisessa päätöksessä oli tilastotietoja Espanjan ja muiden jäsenvaltioiden välisestä kantajan toiminnan alaan kuuluvien tuotteiden kaupasta. Se toteaa lisäksi, että oikeuskäytännön mukaan tuensaajayrityksen suhteellisen pieni markkinaosuus tai se, ettei yrityksellä ole vientiä, ei merkitse sitä, etteikö kyseinen tuki voisi mahdollisesti vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (em. yhdistetyt asiat Espanja v. komissio, tuomio 14.9.1994, 40 kohta). Komissio tarkentaa valinneensa vuoden 1997 sen vuoksi, että se oli viimeinen vuosi, jonka osalta oli saatavissa täydelliset tiedot, ja että edellisiä vuosia koskevat tiedot olivat joka tapauksessa vastaavat. Se huomauttaa lopuksi arvioineensa riidanalaisessa päätöksessä myös sitä, että tietyillä aloilla, joilla kantaja toimi, oli rakenteellista ylikapasiteettia.

217 Kantajan vastaukseen antamassaan vastauksessa komissio vetoaa edellä mainittuun asiaan Vlaams Gewest vastaan komissio ja toteaa, että komissiolla ei ollut velvollisuutta tehdä yksityiskohtaista numerotietoihin perustuvaa taloudellista erittelyä, koska se oli esittänyt, minkä vuoksi vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan oli ilmeinen, ja että silloin kun kyse on tuesta, jota ei ole ilmoitettu

komissiolle, kuten esillä olevassa asiassa, komission ei tarvitse osoittaa tämän tuen todellisia vaikutuksia kilpailuun ja yhteisön sisäiseen kauppaan.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

218 Riidanalaisen päätöksen 67 perustelukappaleessa komissio korostaa aluksi sitä, että "kyseisellä tuella vääristetään tai voidaan vääristää kilpailua" ja "suosia täysimääräisesti [kantajaa] suhteessa alan muihin yrityksiin, jotka eivät ole saaneet valtiontukea". Se toteaa kyseisessä perustelukappaleessa tämän jälkeen, että "jos — — otetaan huomioon [kantajan] vuonna 1997 toteuttaman tuotannon tuotteiden kaupan arvo ja Espanjan tuotanto verrattuna muihin jäsenvaltioihin, voidaan todeta, että kyseinen tuki voi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan siten, että sillä suositaan kansallista tuotantoa muiden jäsenvaltioiden kustannuksella". Jälkimmäisten toteamusten tueksi se on toimittanut taulukon, jossa esitetään vuotta 1997 koskien kunkin sellaisen alan osalta, jolla kantaja toimii, Espanjan ja muiden jäsenvaltioiden välisen tuonnin ja viennin määrä ja arvo.

219 On selvää, että kullakin alalla, jolla kantaja toimii, kantaja kilpailee muiden sellaisten yritysten kanssa, joille ei ole myönnetty valtiontukea, ja että riidanalainen tuki on antanut sille huomattavaa etua näihin muihin yrityksiin nähden. Ei voida myöskään kiistää, etteikö kilpailu näillä aloilla olisi yhteisönlaajuista ja etteikö sitä käytäisi varsinkin Espanjan ja muiden jäsenvaltioiden yritysten välillä. Tältä osin on korostettava, että Espanjan kuningaskunnan esittämä arvostelu, joka kohdistuu riidanalaisen päätöksen 67 perustelukappaleessa olevaan taulukkoon, on täysin perusteeton. Komission toimittamasta asiakirjasta, joka on liitetty sen väliintulokirjelmästä tekemien huomautusten liitteeksi 4,

ilmenee, että kyseisessä taulukossa olevat tiedot koskevat tosiasiassa yhteisön sisäistä kauppaa, eikä kolmansien maiden kanssa käytyä kauppaa, sekä että asiassa olisi päädytty samoihin johtopäätöksiin, jos vertailuvuodeksi olisi valittu jokin muu vuosi kuin 1997.

220 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan silloin kun valtion myöntämä tuki vahvistaa yrityksen asemaa jäsenvaltioiden välisessä kaupassa muihin, kilpaileviin yrityksiin verrattuna, tuen on katsottava vaikuttavan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (ks. asia 730/79, Philip Morris v. komissio, tuomio 17.9.1980, Kok. 1980, s. 2671, Kok. Ep. V, s. 313, 11 kohta ja asia C-75/97, Belgia v. komissio, tuomio 17.6.1999, Kok. 1999, s. I-3671, 47 kohta). Lisäksi tuki voi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristää kilpailua, vaikka muiden jäsenvaltioiden yritysten kanssa kilpaileva tuensaajayritys ei itse harjoittaisi rajanylittävää toimintaa. Kun jäsenvaltio myöntää tukea yritykselle, tarjonta tässä jäsenvaltiossa voi pysyä ennallaan tai kasvaa, minkä seurauksena muissa jäsenvaltioissa toimivien yritysten mahdollisuudet tarjota palvelujaan tämän jäsenvaltion markkinoille huononevat (em. yhdistetyt asiat Espanja v. komissio, tuomio 14.9.1994, 40 kohta ja em. asia Belgia v. komissio, tuomio 17.6.1999, 47 kohta). Kantajan ja Espanjan kuningaskunnan väite, jonka mukaan yritys harjoittaa toimintaansa yksinomaisesti tai ensisijaisesti kansallisella tasolla, on näin ollen tehoton. Väite on hylättävä myös sen vuoksi, että tietyille asianomaisille aloille on ominaista rakenteellinen ylikapasiteetti (ks. edellä 91 kohta).

221 Kantaja ja Espanjan kuningaskunta eivät voi myöskään vedota siihen, että yrityksen markkina-asema kyseessä olevilla aloilla on väitetysti melko pieni. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan nimittäin tuensaajayrityksen suhteellisen pieni koko ei ensisijaisesti sulje pois sitä mahdollisuutta, että tuki vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (em. asia Belgia v. komissio, tuomio 21.3.1990, 43 kohta ja em. yhdistetyt asiat Espanja v. komissio, tuomio 14.9.1994, 42 kohta).

222 Kaikki edellä esitetty huomioon ottaen on katsottava, että komissio on perustellusti päätellyt, että riidanalaisen tuen myöntäminen oli vaikuttanut jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

223 Samoin on hylättävä väite, jonka mukaan riidanalainen päätös on puutteellisesti perusteltu jäsenvaltioiden väliseen kauppaan kohdistuvaa vaikutusta koskevan edellytyksen osalta.

224 Riidanalaisen päätöksen 67 perustelukappaleessa, jota on tarkasteltu edellä 218 kohdassa, on nimittäin tosin suppea, mutta kuitenkin riittävä esitys niistä tosiseikoista ja oikeudellisista seikoista, jotka on otettu huomioon kyseistä edellytystä arvioitaessa. Kyseisten seikkojen perusteella kantajalle ja tuomioistuimelle selviävät ne syyt, joiden vuoksi komissio on katsonut, että riidanalainen tuki täytti kyseisen edellytyksen.

225 Komissiolla ei ole velvollisuutta tehdä taloudellista erittelyä asianomaisilla aloilla vallitsevasta todellisesta markkinatilanteesta, kantajan markkinaosuudesta, kilpailijayritysten tilanteesta ja jäsenvaltioiden välisistä kyseisten tuotteiden ja palvelujen kauppavirroista, koska se on esittänyt, millä tavoin riidanalainen tuki vääristi kilpailua ja vaikutti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (em. asia Philip Morris v. komissio, tuomion 9—12 kohta ja em. asia Vlaams Gewest v. komissio, tuomion 67 kohta).

226 Lisäksi on huomattava, että kun kyse on sääntöjenvastaisesti myönnetystä tuesta, komission ei tarvitse osoittaa tuen todellisia vaikutuksia kilpailuun ja jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Tällainen velvollisuus johtaisi niiden jäsenvaltioiden suosimiseen, jotka maksavat tukia noudattamatta perustamissopimuksen

93 artiklan 3 kohdassa määrättyä ilmoitusvelvollisuutta, niiden kustannuksella, jotka ilmoittavat tuesta suunnitteluvaiheessa (em. asia Ranska v. komissio, tuomio 14.2.1990, 33 kohta ja em. asia Vlaams Gewest v. komissio, tuomion 67 kohta).

227 Näin ollen kahdeksas kanneperuste on hylättävä kokonaisuudessaan.

Kantajan vaatimat prosessinjohtotoimenpiteet

228 Kantaja vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta määräämään esitettäväksi kantajan vastauksen liitteenä 1 olevan selvitysmiesten lausunnon alkuperäiskappaleen, jos kyseisen asiakirjan aitous asetetaan kyseenalaiseksi, ja kaikki komission hallinnollisen menettelyn aloittamisesta lähtien kokoamat asiakirjat.

229 Komissio vastustaa kyseistä pyyntöä.

230 Esillä olevassa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo saaneensa asiakirja-aineistosta riittävät tiedot asiasta ja toteaa, ettei näin ollen ole tarvetta ryhtyä vaadittuihin prosessinjohtotoimenpiteisiin.

Oikeudenkäyntikulut

231 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 3 kohdan mukaan jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi määrätä oikeudenkäyntikulut jaettaviksi asianosaisten kesken tai määrätä, että kukin vastaa omista kuluistaan. Riidanalaisen päätöksen päätösosan kumottujen osien merkitys huomioon ottaen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin harkitsee asiassa ilmenneet seikat huomioon ottaen oikeaksi päättää, että komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan ja että se velvoitetaan korvaamaan 30 prosenttia kantajan oikeudenkäyntikuluista sekä että kantaja vastaa 70 prosentista omista oikeudenkäyntikuluistaan.

232 Työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan väliintulijana oleva Espanjan kuningaskunta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(laajennettu viides jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Espanjan hallituksen Hijos de Andrés Molina SA:lle (HAMSA) myöntämästä valtiontuesta 3 päivänä helmikuuta 1999 tehdyn komission päätöksen 1999/484/EY 1 artiklan 3 kohta kumotaan.**

2) **Päätöksen 1999/484/EY 3 artikla kumotaan siltä osin kuin siinä velvoitetaan Espanjan kuningaskunta perimään takaisin valtion elinten velan anteeksiannon muodossa myöntämä valtiontuki.**

3) **Kanne hylätään muilta osin.**

4) **Komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan 30 prosenttia kantajan oikeudenkäyntikuluista.**

5) **Espanjan kuningaskunta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Lindh García-Valdecasas Cooke

Vilaras Forwood

Julistettiin Luxemburgissa 11 päivänä heinäkuuta 2002.

H. Jung

kirjaaja

P. Lindh

laajennetun viidennen jaoston puheenjohtaja